

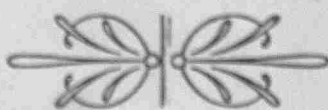
2483

ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ

Η ΔΑΣΚΑΛΑ ΜΟΥ
Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΚΙ' ΕΓΩ
ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΜΕ ΠΡΟΛΟΓΟ ΑΝΤΩΝΗ ΓΙΑΛΟΥΡΗ

SISMANOGLIO
MECARO

ΙΣΤΑΝΠΟΥΛ

ΤΥΠΟΙΣ ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ

Γαλιτά, Μπαλόνι Παζάζ, Κουρσουνλού Χάν, άρ. 27-28

—
1939

 SISMANOGLIO
MEGARÒ

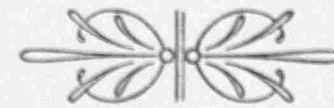
2483

ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ

Η ΔΑΣΚΑΛΑ ΜΟΥ
Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΚΙ' ΕΓΩ
ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΜΕ ΠΡΟΛΟΓΟ ΑΝΤΩΝΗ ΓΙΑΛΟΥΡΗ

SISMANOGLIO
MEGARO

ΙΣΤΑΝΠΟΥΛΑ

ΤΥΠΟΙΣ ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ

Γαλατά, Μπαλόνι Παζάρ, Κουρσουνλού Χάν, άρ. 27-28

—
1939

ΣΤΗΝ ΙΕΡΗ ΣΚΙΑ

ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΜΟΥ

SISMANOGLIO
MEGARO

Εἰς τὴν ἀγαθὴν εὐχὴν
μ. κ. Παπαῖου μὲτ' ἀγαθῶν
μαὶ εὐχῶν ἐν ἑσπέρῃ.

30-4-1963

Α. Κεϊνογύου

Α. Κεϊνογύου

SISMANOGLIO
MEGARO

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐνας νέος διηγηματογράφος ὁ κ. Ἀναστάσης Κεσίσογλου, πὺν ἔχει μιὰ ἰδιαίτερη πρωτοτυπία στὰ ἔργα του.

Ἄν καὶ νέος δὲν καταγίνεται μὲ χιλιοειπωμένες ἐρωτολογίες οὔτε ἀραδιάζει τριμμένες σεξουαλικὲς περιπέτειες ἀπὸ τὶς ὁποῖες βρῖθουν τὰ ἔργα πολλῶν νέων. Γράφει μικρὰ ἐπεισόδια παράξενα καὶ αὐτὸ ἴσια ἴσια εἶνε ἡ ἀξία τοῦ νέου διηγηματογράφου. Διαβάζοντας τὴν ἀρχὴ τοῦ ἔργου, εἶνε ἀδύνατο νὰ μαντέψῃς τὸ τί θὰ ἐπακολουθήσει, γιὰτὶ ἡ περιπέτεια εἶνε ἀσυνείθιστη.

Ὅταν πρωτοδιάβασα δημοσιευμένο σὲ κάποιο ἀθηναῖικο περιοδικὸ τὸ «Ἡ Δασκάλα μου, ὁ γιατρὸς κι' ἐγώ», ὁμολογῶ πὺς καὶ παρ' ὄλη τὴ μικρὴ του ἔκταση τὸ διήγημα μ' ἔκαμε ἐντύπωση.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνη δὲ γνώριζα οὔτε ποιὸς εἶταν ὁ Κοσ Κεσίσογλου, οὔτε ποιὰ εἶταν ἡ πατρίδα του, οὔτε τίποτα σχετικὸ ἄλλο. Τελείωσα μ' εὐχαρίστηση τὸ διάβασμα τοῦ διηγήματος, χαμογελώντας γιὰ τὸ πάθημα τῆς ἐρωτεμένης. Κατόπι ἀναπόλησα ὅσα ἀπειράριθμα διάβασα γιὰ δασκάλους, δασκάλες, ἐρωτεμένους, μαθητὲς κλπ. Δὲν ἤυρα τίποτα παρόμοιο μὲ τὴν ἐπινόηση τοῦ κ. Κεσίσογλου. Σημάδεψα λοιπὸν στὴ μνήμη τὸ ὄνομα τοῦ νέου καὶ περιμένα. Νά, κατόπι πού τὸν γνώρισα μέσον τοῦ φίλτατου καλλιτέχνη καὶ διηγηματογράφου Ἄρχη Κόβα, πού μοῦ παρουσίασε τὰ ἔργα τοῦ κ. Κεσίσογλου.

Εἶναι γιὰ τὴν ὥρα, αὐτὰ τὰ ὁποῖα περικλείονται στὸν τόμο τοῦτο.

Τὰ περισσότερα ἔχουν ἰδιαίτερη πρωτοτυπία καὶ διαπραγματεύονται κάτι πού δὲν τὸ περιμένεις.

Τὸ «Σαρανταπέντε Γιάννηδες» ἔχει θέμα μὰ ξεχωριστὴ φιλοδοξία τοῦ ἥρωά του νὰ γίνει πυγμάχος, ἀλλὰ εἶνε καὶ τραγικοκωμικὸ τὸ κατάντημά του, ἀφοῦ ὁ δάσκαλος τοῦ σπάνει τὴ μύτη, ἐπειδὴ δὲν τὸν πλήρωνε. Ἔτσι τώρα ὁ δύστυχος Γιάννης σ' ὅλη τὴ ζωὴ του ἔχοντας γυρτὴ τὴ μύτη θὰ θυμᾶται καὶ θὰ δικαιολογεῖ τὴν παροιμία τῶν σαρανταπέντε Γιάννηδων, γιὰτὶ ἀληθινὰ εἶχε τὸ ἓνα τὸ τεσσαρακοστὸ πέμπτο τῆς γνώσης ἑνὸς κοκόρου, ἀφοῦ περισπᾶσθηκε σὲ τέτοιες φιλοδοξίες μὲ τέτοιο τρόπο ζητημένες.

Ἐπίσης ὁμορφη εἶνε ἡ ἱστορία τοῦ «Ἡλικιωμένου φίλου» τοῦ συγγραφέα, ἰδιότροπος τύπος, ὁ Γ. Ζουρλῆς, Καθηγητὴς τῆς γαλλικῆς καὶ συγγραφέας. Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, τὰ συγγράμματά του, οἱ περιπέτειές του καὶ πρὸ πάντων ἡ παράξενη ἐξωσὴ του πού τοῦ κόστισε τὸ θάνατο ἀπὸ τὸ πενιχρὸ δωμάτιο πού κατοικοῦσε, ἐνδιαφέρουσα καὶ συγκινητικὴ, πρὸ πάντων ἅμα δεχόταν νεανικὸ ἀκροατὴ τῶν ἀπίθανων γεροντικῶν ἔργων του τὸ διηγηματογράφο.

Στὸ διήγημα «Τὰ χοντρά βιβλία μὲ τὰ ψιλὰ γράμματα» ὁ ἥρωας φοιτητὴς τῆς ἰατρικῆς ἐμεταλλεύεται τὸ χαριτωμένο ψέμα γιὰ νὰ δικαιολογηθεῖ στὴν ἀπλὴ μητέρα του, γιὰτὶ δὲν πῆρε δίπλωμα ἐφέτος, ἀλλὰ θὰ ἔπαιρνε βέβαια τοῦ χρόνου. Ἐμπόδιζαν τὰ «χοντρά βιβλία μὲ τὰ ψιλὰ γράμματα». Ἡ ἀφελέστατη γυναικοῦλα πείθεται πολὺ εὐκόλα. Ἀφοῦ εἶν' ἔτσι καλὰ ἔκαμες παιδί μου καὶ ἀπόφυγες τὰ χοντρά βιβλία μὲ τὰ ψιλὰ ψιλὰ γράμματα.

Τὰ ὑπόλοιπα διηγήματα τοῦ κ. Κεσίσογλου «Μιὰ Ἔνοχη περιπέτεια» καὶ «Γυναικὸς ἀπομνημονεύματα» εἶνε ἀπόπειρες κοινωνικῆς ψυχολογίας.

Τὸ εἶδος αὐτὸ εἶναι δύσκολο καὶ ἀπαιτεῖται μελέτη, σκέψη πολλὴ καὶ πείρα. Ἀπὸ τὰ πρῶτα αὐτὰ ἔργα φαίνεται ὅτι ὁ νέος διηγηματογράφος κατέχει τὶς βάσεις ἀπάνω στὶς ὁποῖες θὰ οἰκοδομήσει,

γιὰ τοῦτο περιμένομαι γρήγορα τὰ τελειότερα στὸν κλάδο αὐτὸ ἔργα του, ἀφοῦ καθὼς εἶνε θεοφάνερο εἶναι προικισμένος μὲ ταλέντο καὶ μ' ἐκεῖνο τὸ ιδιαίτερο μάτι ποὺ τὸν κάνει νὰ βλέπει τὸ ξεχωριστό.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

Πολλὲς ἱστορίες ἔχ' ἡ ζωὴ μας. Ἄλλες που δὲν μᾶς κάνουν καμιὰν ἐντύπωση, ποὺ χάνονται μὲ τὸν καιρὸ στῆς λησμονιᾶς στὸ ἄπειρο. Κι' ἄλλες, ποὺ δὲν τις ξεχνᾶμε καὶ μένουν γιὰ πάντα στὸ νοῦ μας, ὅσο καὶ νὰ περάσει ὁ χρόνος...

Ὅταν ἦμουν μικρὸς καὶ πῆγαινα σχολεῖο, εἶχα μιὰ δασκάλα ποὺ... καθὼς σκέφτομαι τώρα, θᾶταν πάνω-κάτω σαρανταπέντε χρονῶ. Μὰ ἐμένα τί μ' ἐνοιαζε γιὰ τοὺς σαρανταπέντε Σεπτεμβρίους τῆς δασκάλας μου; τώρα τὸ εἶπα ἔτσι δὰ «λόγου γενομένου». Ἴσα-ἴσα, ἐγὼ τὴν ἔβρισκα καὶ νέα καὶ ὁμορφη καὶ λαχταριστή— γιὰτὶ βλέπετε ἔκαμνα καὶ τέτοιες σκέψεις παρὰ τὸ «νεαρὸν» τῆς ἡλικίας μου. Καὶ θᾶταν γιὰ μένα ἀκόμη πιὸ καλή, ἂν μ' ἄφινε νὰ τὸ σκάω κάπου κάπου καὶ νὰ χαζεύω λιγάκι δῶ κι' ἐκεῖ, χωρὶς νὰ μοῦ γράψει «ἀπουσία». Ἄχ, αὐτὸ τὸ νὰ σημειώνονται οἱ ἀπουσίες... Ἄς ὄψεται κείνος ποὺ τῶβγαλε. Τὸ εἶχα κρυφὸ καὶ μὸ κ' ἡ τσάντα μὲ τὰ βιβλία μοῦ φαινόταν

βάρους ἀβάσταγο, ὡς που ὁ Θεὸς φαίνεται με λυπήθηκε. Ἐνα καλὸ ἀνοιξιάτικο πρωτὶ ἔρχεται ἡ δασκάλα μου στὴν τάξη, λυγιστὴ καὶ κουνιστὴ καὶ χαμογελαστὴ. Εἶχαμε θρησκευτικὰ κι' ἐγὼ δὲν ἤξερα τίποτα. Ἐρριξε μιὰ ματιὰ σ' ἐμένα. Ἄν με σήκωνε στὸ μάθημα... ἤμουν χαμένος. Ἄρχισε ἡ καρδιά μου νὰ χτυπᾷ δυνατὰ μέσ' στὸ στήθος μου. Τί συγκίνηση!

«Σὺ, μοῦ εἶπε, ἔλα δῶ». Πῆγα. «Εἶνε, μοῦ εἶπε, ἐκεῖ στὴ γειτονιά σας, ἀκριβῶς ἀντίκρου σας ἕνας γιατρός. Θὰ σοῦ δώσω ἕνα μπουκέτο νὰ τοῦ τὸ πᾶς. Ἄκουσ;» Ἄλλάφρωσα. Τί λέγω; πῆγα νὰ τρελλαθῶ ἀπ' τὴ χαρά μου!

Θὰ ξέρετε δὰ τί εἶνε κεῖ πὺν περιμένεις δυσάρεστα, ν' ἀκούσεις εὐχάριστα. Ἡ καρδιά μου πάλι χτυποῦσε δυνατὰ, μὰ τούτη τὴ φορὰ ἀπὸ χαρά. Θᾶφευγα γιὰ μιὰ δυὸ ὥρες ἀπ' τὸ σχολεῖο καὶ θὰ γλύτωνα τὸ μάθημα καὶ τὶς ξυλκιές. Κ' ἔπειτα... Ἦταν τιμὴ αὐτὸ γιὰ μένα τὸν ξυπόλυτο, τὸν «βλάκα» τῆς τάξης! Καὶ βέβαια — σκεφτόμουν ἀργότερα στὸ δρόμο, κεῖ πὺν πήγαινα μὲ τὰ λουλούδια στὸ χέρι — εἶμαι γείτονας ἑνὸς γιατροῦ!

Σὰν ἔφτασα στοῦ γιατροῦ μ' ἀνοιξε ὁ ἴδιος. Ψηλός, λιγνός, μὲ μιὰ πρώϊμη φαλάκρα—γιατὶ ἦταν μόλις τριανταπέντε χρονῶ—κι' ἕνα πρόσωπο στραγγισμένο, ἔτσι ὅπως τότε γνώριζα πάντα. Χαμογέλασε καὶ τὰ πῆρε. Αὐτὸ ἐπαναλήφτηκε τὴν ἄλλη μέρα καὶ τὴν πιὸ ἄλλη καὶ κάθε μέρα. Ἡ χαρά μου ἦταν μεγάλη. Ἐβγαίνα στὸ δρόμο μιὰ—δυὸ ὥρες τὴν ἡμέρα, χωρὶς νὰ γράφονται εἰς βάρους μου «ἀπουσίες» καὶ τὰ λοιπὰ κουραφέξαλα. Καὶ ἡ δασκάλα μας ἦταν στὶς χαρές της, στὰ κέφια της. Γελοῦσε ἐκείνη, γελοῦσαμε κι' ἐμεῖς μὲ τὰ ἕνα σωρὸ ἀστεῖα πὺν ἔκανε. Ὅριστε ἄξαφνα ἐν' ἀπ' αὐτὰ:

Τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν, ἐκεῖ πὺν

καταγινότανε νὰ μᾶς μάθει ποιὸς ἦταν ὁ Ἀβραὰμ καὶ ποιὸς ὁ Ἰσαάκ, γυρνάει σ' ἕνα παιδί, πὺν φαινότανε λιγάκι ἠλίθιο καὶ τὸ ρωτᾷ: «Ξέρεις ἐσὺ τὴ Σάρα;» Τὸ παιδί, φυσικὰ δὲν κατάλαβε τὸ ἀστεῖο. Μὰ γιὰ νὰ μὴ φανεῖ πὺς δὲν ξέρει τίποτα καὶ πάρει κανένα μηδενικό, κούνησε τὸ κεφάλι, λέγοντας: «Ναί». Ὅλοι γελάσαμε καὶ πιὸ πολὺ ἡ δασκάλα μας. Ἐτσι περνοῦσαν οἱ μέρες, κι' ἐγὼ ἤμουν κατενθουσιασμένος μὲ τὰ πήγαινε-ἔλα ἀπ' τὸ σχολεῖο στὸν γιατρὸ κι' ἀπ' τὸν γιατρὸ στὸ σχολεῖο.

Μιὰ μέρα ὅμως, ἡ πόρτα τοῦ γιατροῦ δὲν ἀνοιξε. Φάνηκε στὸ παράθυρο ἡ ἀδελφὴ του, πὺν ὅταν μὲ εἶδε: «Ἄ!» ἔκαμε, κι' ὕστερα:

— Ὁ γιατρός δὲν εἶν' ἐδῶ...

— Τὰ λουλούδια δὲ θὰ τὰ πάρετε; ρώτησα ἐγώ.

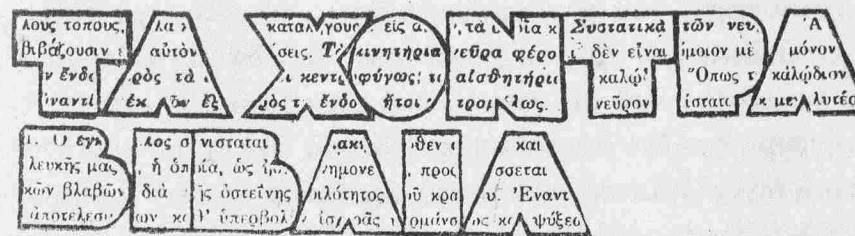
— Ὅχι, μοῦ εἶπε, νὰ τὰ πᾶς πίσω.

Στὸ σχολεῖο, σὰν τὰ εἶπα τῆς δασκάλας μου, ἔγινε χλωμὴ, κατάχλωμη. Κ' ὕστερα ἄλλαξε χρωμῆ ἔγινε κατακόκκινη. Φοβήθηκα κ' ἔφυγα ἀπὸ κοντὰ της. Θεέ μου! τί ἦταν ἐκεῖνο πὺν ἀκολούθησε ἔπειτα. Δὲν ἤξερε ποιὸν νὰ πρωτοδείρει. Μὲ σήκωσε στὸν πίνακα γιὰ ὀρθογραφία. Ἐμένα μοῦ φαίνεται πὺς δὲν εἶχα κανένα λάθος. Μὰ αὐτὴ ἐννοοῦσε νὰ φωνάζει πὺς ὅλα ὅσα ἔγραφα ἦσαν λάθη. Στὸ τέλος ὤρμησε πάνω μου γιὰ νὰ μὲ δείρει κι' ἄρχισε τότε ἕνα κυνηγητὸ γύρω στὸν πίνακα. Δὲν ἄντεξα πιά. Πέταξα τὸ σπόγγο στὰ μοῦτρα της κι' ἔφυγα. Αὐτὸ μοῦ κόστισε ἕνα ὀριστικὸ διώξιμο ἀπ' τὸ σχολεῖο, γιατί στὸν πατέρα μου πὺν πῆγε ὕστερα νὰ παρακαλέσει, εἶπαν: «εἶνε ἀδύνατον νὰ γίνει πιά δεκτὸς εἰς τὴν σχολήν. Νὰ τὸν κάμεις χαμᾶλη».

Ἐγώ, βέβαια, ὄχι μόνο δὲν ἔγινα χαμᾶλης, μὰ γιὰ τὸ πῆσμα τους περίσσεψα τὶς γνώσεις μου, μελετώντας μό-

νος μου πότε τὰ βιβλία σοφῶν συγγραφέων, καὶ πότε τὸ μακρὸ-πλατὸ βιβλίον τῆς ζωῆς, πού ὅλοι τῶχουν ὀρθάνοιχτο μπροστά τους μὰ λίγοι τὸ μελετοῦν.

Καὶ πέρασαν ἀπὸ τότε χρόνια καὶ χρόνια. Μ' ὅλο τοῦτο, δὲν ξέχασα, οὔτε θὰ ξεχάσω ποτέ μου, αὐτὴ τὴν ἱστορία μὲ τὴν δασκάλα μου, τὸν γιατρὸ κι' ἐμένα.

ΜΕ ΤΑ ΨΙΛΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εὔρηκα! εἶπα σὰν ἓνας ἄλλος Ἄρχιμήδης καὶ σηκώθηκα χαρούμενος ἀπ' τὸ κρεβάτι μου.

Εὔρηκα! Ναι εἶχα βρεῖ μιὰ διέξοδο πού θὰ μὲβγαζε ἀπ' τὴν ἀδιέξοδο ὅπου εἶμουν. Εἶχα σκαρώσει μὲς' στὸ μυαλό μου μιὰν ἱστορία, πού σὰν θὰ τὴν διηγούμουν στὴ μάνα μου, δὲ θὰ εἶχε κανένα παράπονο ἐναντίον μου γιατί εἶχα μείνει στάσιμος.

Ὅμως πόσον εἶχα βασανίσει τὸ μυαλό μου! Μέρους σκεφτόμουν νὰ βρῶ μιὰ δικαιολογία γι' αὐτό, χωρίς κανένα ἀποτέλεσμα. Ἀλήθεια· οἱ πονηρότερες ἰδέες ἔρχονται στὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν τὶς σκέφτεται τὸ πρωῖ μὲ μόλις ξυπνήσει, μὲ τὴν ῥάχη στὸ στρῶμα καὶ τὰ μάτια στὸ ταβάνι. Ἦταν νὰ γυρίσω πιά μὲ τὸ πτυχίο τῆς ἱατρικῆς στὸ χωριό μου κι' ἡ μάνα μου μὲ περίμενε μὲ τέσσερα μάτια. Ἦθελε νὰ μὲ σφίξει στὴν ἀγκαλιά της γιατρὸ πιά,—αὐτὸ ἦταν ἡ μοναδική της περηφάνεια—γι' αὐτὸ βιαζόταν, κι' ἤθελε νὰ μὲ δεῖ νὰ γυρνῶ μὲ τὸ πτυχίο.

Ἐγὼ ὅμως, θὲς γιατί ἔτσι τὸ ἤθελε ἡ ἀτυχία μου, θὲς γιατί τὸ εἶχα ρίξει λιγάκι στὸ γλέντι καὶ δὲν μελετοῦσα πολὺ, θὰ πήγαινα στὸ χωριό μου χωρίς τὸ ποθητὸ πτυχίο, καὶ γι' αὐτὸ ἡ στενοχώρια μου ἦταν μεγάλη. Φανταζόμουν γιὰ μιὰ στιγμή τὴ μάνα μου ἀπογοητευμένη μπροστά μου καὶ τὸν ξαυτὸ μου ντροπισμένον χωρίς νὰ μπορῶ νὰ

δικαιολογηθῶ για τὴν ἀποτυχία μου, καὶ δὲν εἶχα τὸ θάρρος νὰ ξεκινήσω για τὸ χωριό μου. Κι' ἂν δὲν κατόρθωνα νὰ σκαρώσω μέσ' στὸ μυαλό μου τὴν ἱστορία ποὺ θὰ τῆς διηγούμουν, δὲ θὰ τολμοῦσα ἀκόμα νὰ πάω κοντά της. Αὐτὴ ὅμως ἢ ἱστορία ποὺ θὰ τῆς ἔλεγα για νὰ δικαιολογηθῶ μὲ βγαλε ἀπ' τὴν ἀμηχανία. Μάζεψα λοιπὸν τὰ πράματά μου καὶ πῆρα τὸ δρόμο ποὺ θὰ μὲ πῆγαινε στὸ χωριό.

Ἔλειπα ἕναν ὁλόκληρο χρόνο ἀπὸ κοντά της καὶ χάθηκε πολὺ ὅταν μὲ εἶδε ἢ μάνα μου. Μὰ πρώτη ἐρώτησή της ὕστερ' ἀπ' τὰγκαλιάσματά της ἦταν : «ἂν εἶμαι πιά γιατρός».

— Ἄκουσε τῆς εἶπα· ἐγὼ τὰποφάσισα νὰ γίνω γιατρός τοῦ χρόνου· γιατί ἂν βιαζόμουν νὰ γίνω σώνει καὶ καλά φέτος, μποροῦσα νὰ πάθω ἕνα μεγάλο κακό, σὰν ἐκεῖνο πῶπαθε ὁ φίλος μου Δημήτρης, ὁ γιὸς τῆς Παπαδιᾶς.

Ἡ καυμένη ! ἔμεινε μάνοιχτὸ τὸ στόμα.

— Ὡστε... δὲν ἐγίνες ἀκόμα γιατρός... κι ἐκεῖνος εἶπες, ὁ γιὸς τῆς παπαδιᾶς... τί κακὸ ἔπαθε, παιδί μου ; τί κακό ;

— Ἐγὼ, τῆς εἶπα, θὰ γίνω τοῦ χρόνου πιά χωρὶς ἄλλο αὐτὸ ποῦθελες. Τώρα ἄκουσε νὰ σοῦ διηγηθῶ τὸ τί ἔπαθε, καὶ ἀπὸ τί τῶπαθε αὐτὸ ποὺ ἔπαθε ὁ Δημήτρης τῆς παπαδιᾶς.

Εἶνε κάτι χοντρά βιβλία ποὺ, ἀπ' ἀντίθεση πρὸς τὸ δικό τους χόντρος, τὰ γράμματά τους εἶναι ψιλὰ ψιλοῦτσικα. Καὶ για νὰ μπορέσει κανεὶς νὰ γίνῃ γιατρός πρέπει νὰ διαβάξει αὐτά. Τί λέω ! ἂν βιάζεται καὶ δὲ θέλει νὰ μείνει καθόλου στάσιμος, πρέπει νᾶναι μέρα καὶ νύχτα πεσμένος μὲ τὰ μοῦτρα πάνω σαυτὰ καὶ νὰ μὴ σηκώνει κεφάλι ἀπ' αὐτά. Ὅμως, πολλὲς φορές, αὐτὸ τὸ πολὺ τὸ διάβασμα, ἀντὶ νὰ τοὺς κάνει ἐπιστήμονες καὶ νὰ τοὺς στείλει στὴν πατρι-

δα τους τοὺς κάνει τρελοὺς καὶ τοὺς στέλνει στὸ φρενοκομειό. Λοιπὸν, αὐτὸ τὸ κακὸ ἔπαθε κι' ὁ Δημήτρης τῆς παπαδιᾶς. Τὸν γνώρισα ὅταν νοίκιασα μιὰ κάμαρη στὴν πολυκατοικία του. Ἦταν ἕνας νέος εἰκοσιπέντε χρονῶ πάνω κάτω. Μικροκαμωμένος, λιγνός, μέτωπο φαρδύ, μαλλιά ὄρθια, καὶ πίσω ἀπ' τὰ γυαλιὰ ποὺ φοροῦσε, μάτια κουρασμένα, μικρὰ καὶ σβυσμένα. Τέτοιος ἦταν. Μέρα νύχτα βυθισμένος μέσ' στὰ χοντρά του βιβλία, προσπαθοῦσε νὰ μάθει καὶ νὰ πάρει μιὰν ὥρ' ἀρχίτερα τὸ δίπλωμα. Μὲ κανέναν ἄλλο δὲν εἶχε σχέσεις ἐκεῖ μέσα. Μὰ καὶ κανεὶς ἄλλος δὲ σκοτιζόταν γι' αὐτόν. Ὁ «σοφός», ἔλεγαν οἱ ἄλλοι γι' αὐτόν, καὶ χαμογελοῦσαν μεταξύ τους ὅταν τὸν ἔβλεπαν. Κανεὶς δὲν ἐνδιαφερόταν νὰ μάθει τὸ ἀληθινὸ ὄνομά του. Ἐγὼ, ὅ,τι ὥρα καὶ νᾶμπαινα στὴν κάμαρή του, θὰ τὸν ἔβλεπα νᾶνε σκυμένος πάνω στὰ χοντρά βιβλία μὲ τὰ ψιλὰ γράμματα καὶ νὰ μελετᾶει. Μιὰ μέρα θέλησα νὰ τὸν συμβουλέψω νὰ μὴ καταγίνεται τόσο μαυτὰ τὰ βιβλία, καὶ τοῦ εἶπα πὼς μαυτὸ τὸ πολὺ διάβασμα μποροῦσαν νὰ πάθουν τὰ νεῦρά του. Αὐτὸς ὅμως, δὲν ἔδωσε καμιὰ σημασία στὰ λόγια μου καὶ ξακολούθησε τὸ χαβᾶ του, ὡς ποὺ ἔγινε αὐτὸ ποὺ φοβόμουν.

Σιγὰ σιγὰ ἄρχισε κάθε νύχτα νὰ μὴν ἀφίνει ἐμᾶς τοὺς τριγυρινούς του νὰ κοιμηθοῦμε. Μιλοῦσε μόνος του, περπατοῦσε πάνω κάτω μέσ' στὴν κάμαρή του, καὶ πολλὲς φορές ὁ θόρυβος τῶν βημάτων του ξυπνοῦσε καὶ τὸν πιὸ βαρεῖα κοιμάμενο. Χωρὶς αἰτία γινόταν εὐθυμος· καὶ χωρὶς καμιὰν αἰτία τσακονόταν μὲ τὸν πρῶτο ποὺ θὰ τοῦ τύχαινε. Μιὰ μέρα τὸν ἄκουσα νὰ τραγουδᾷ ἕνα τραγοῦδι μὲ παράξενο σκοπὸ καὶ μὲ κάτι λόγια ἀκόμη παράξενα. Ἄνατριχίασα. Ὑστερα πῆρα θάρρος καὶ τοῦ χτύπησα τὴν πόρτα. Ἐπαψε τὸ τραγοῦδι του καὶ μᾶνοιξε. Χαμογελοῦσε

Ἐφοῦ εἶν' ἔτσι, καλὰ ἔκαμες, παιδί μου,
νάποφύγεις τὰ χοντρά βιβλία μὲ τὰ ψιλὰ γράμματα.

τόρα καὶ τὰ μάτια του εἶχαν μιὰ παράξενη λάμψη. Τούτη τὴ φορὰ δὲν τόλμησα νὰ μπῶ μέσα. Στάθηκα ἔξω, καὶ τοῦ εἶπα ὅτι πῆγα γιὰ νὰ μάθω πῶς ἦταν, κιότι χαιρόμουν πὺν τὸν ἐβλεπα κεφᾶτο. Μάπάντησε μὲ κάτι ἀσυνάρτητα λόγια πὺν δὲ μπόρεσα νὰ καταλάβω τίποτα. Χαιρέτησα κιἔφυγα, μὰ ἡ ἀνησυχία μου γι' αὐτὸν ὄλο καὶ μεγάλωσε...

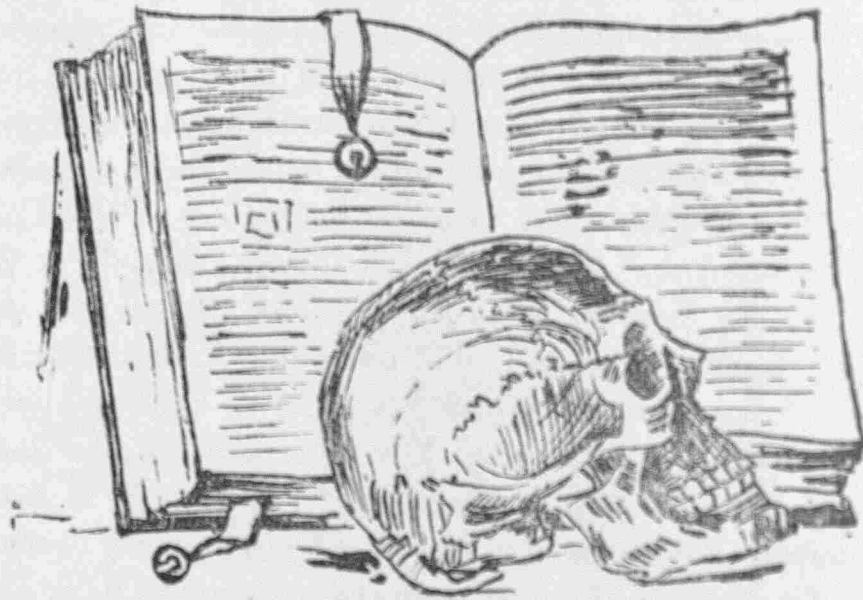
Τὴ νύχτα ἓνας μεγάλος θόρυβος, πὺν ἐρχόταν ἀπ' τὴν κάμαρή του, μᾶς ξύπνησε καὶ μᾶς ἔκαμε ἄνω κάτω, ὄλους μέσ' στὴν πολυκατοικία. Ὅταν ἀνοίξαμε τὴν πόρτα του, βρεθήκαμε μπροστὰ σῆνα σωρὸ ξεσχισμένα καὶ πεταμένα στὸ πάτωμα βιβλία. Τὸ τραπέζι του κι' ἡ μοναδική του καρέγλα ἦσαν κι' αὐτὰ σπασμένα, κομματιασμένα. Αὐτός, στὴν ἀρχὴ στάθηκε καὶ μᾶς κοίταζε μὲ τὰ μάτια πεταμένα ἔξω, σὰ νάποροῦσε καὶ νὰ μὴ καταλάβαινε τὸ τί θέλαμε στὴν κάμαρή του. Ὑστερα, ἔβαλε τὰ γέλια... ἄρχισ' ἓνα γέλιο πὺν δὲν ἔλεγε νὰ τὸ πάψει. Τόνε πῆραν καὶ πάλι γιὰ νὰ μὴ γυρίσει ποτὲ πιά' κι' ἡ μάνα του ἄς τὸν περιμένει νὰ τὸν δεῖ γιατρό. Τὰ χοντρά βιβλία μὲ τὰ ψιλὰ γράμματα τόνε πῆραν στὸ λαιμό τους. Σὰν εἶδα αὐτὸ τὸ πῆρ' ἀπόφαση νὰ μὴ διαβάζω πολὺ τὰ χοντρά βιβλία μὲ τὰ ψιλὰ γράμματα, κιἄς γίνω ὅ,τι θὰ γίνω ἓνα χρόνο πιὸ ὕστερα.

Τὸ αἶσθημα τῆς φρίκης πὺν εἶχε κυριέψει τὴ μάνα μου φαινόταν καθαρά στὸ πρόσωπό της. Ἡ ἱστορία μου εἶχε κάμει ἐκεῖνο πὺν ἤθελα.

«Ἐφοῦ εἶν' ἔτσι, καλὰ ἔκαμες, παιδί μου νάποφύγεις τὰ χοντρά βιβλία μὲ τὰ ψιλὰ γράμματα. Κι' ὅταν θὰ ξαναρχίσεις τὰ μαθήματά σου, νᾶχεις τὸ νοῦ σου, παιδί μου, καὶ νὰ προσέχεις»· μοῦ εἶπε.

Τούτη ἡ ἱστορία ἦταν ψεύτικη καὶ πονηρή, καὶ τὴν εἶχα σκαρώσει ἓνα προῦ μόλις εἶχα ξυπνήσει μὲ τὴ ράχη

στό στρῶμα καὶ τὰ μάτια στό ταβάνι. Ὅμως, ἔχει καὶ κάποιαν ἀλήθεια μέσα της. Πόσοι καὶ πόσοι εἶναι πού παθαίνουν αὐτὸ τὸ κακό, διαβάζοντας τὰ χοντρά βιβλία μὲ τὰ ψιλὰ γράμματα.

«Σαρανταπέντε Γιάννηδες ἑνὸς κοκόρου γνώση» λένε πολλοί, καὶ θᾶχουν λιγάκι δίκαιο.

Τότε ὁμως, ἐγὼ διαφορετικὰ ἐξηγοῦσα τὴν παροιμίαν αὐτήν. «Μπορεῖ, ἔλεγα, σαρανταπέντε Γιάννηδες νᾶχουν ἑνὸς κοκόρου γνώση. Ὅμως ὅλοι οἱ Γιάννηδες δὲν εἶναι μονάχα σαρανταπέντε, εἶνε κι' ἄλλοι. Εἶν' ἓνα σωρό. Εἶνε χιλιάδες. Ὡστε γιατί ἐγὼ νὰ βάλω τὸν ἑαυτό μου μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς σαρανταπέντε; Ἴσως ἐγὼ νὰ εἶμαι ὁ τεσσαρακοστός ἕκτος. Μὲ τὴν παρέα ὁμως αὐτῶν τῶν σαρανταπέντε δὲ θὰ παραδεχθῶ καμιὰ σχέση. Καὶ πῶς νὰ παραδεχθῶ ἐγὼ τὸν ἑαυτό μου γιὰ ἓναν ἀπ' τοὺς σαρανταπέντε! Πῶς νὰ δεχθῶ ἐγὼ τὴ γνώση μου νὰ εἶναι αὐτὴ μόνο τὸ ἓνα τεσσαρακοστὸ πέμπτο τῆς γνώσης ἑνὸς κόκορα! Ἄ! ὅλα κι' ὅλα· αὐτὸ ὁμως ποτέ. Ἐγὼ τουναντίον, εἶμαι ἐξυπνος! Εἶμαι μεγαλοφυής!»

Καὶ εἶχα ἓνα σωρὸ ὄνειρα γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Ἄφωνα τὴ φαντασία μου νὰ πλανιέται καὶ νὰ ζητᾶ γιὰ μένα νέους

δρίζοντας και ἀψηλές κορυφές. Θα γελᾶτε ἴσως. Ὁμως, αὐτὸ εἶν' ἡ ἀλήθεια. Μέσα μου εἶχε γεννηθεῖ ἡ φιλοδοξία. Μάνα της ἡ ξιπασμένη φαντασία. Καὶ πατέρας... ἡ καλύτερα πατεράδες, οἱ διάφοροι συμβουλάτορες, πὸν θὲς στὰ σοβαρά, θὲς γιὰ νὰ κοροϊδέψουν,— τὴν καταλαβαίνω πὸς ἦταν τὸ δεύτερο,— λέγανε πὸς ἦταν ντροπὴ μου νὰ μείνω σ' ὄλη μου τὴ ζωὴ ἕνας μικροῦπάλληλος, καὶ πὸς μποροῦσα ἐγὼ ὁ Γιάννης νὰ γίνω κάτι, φτάνει νὰ τὸ ἤθελα. Ἄς ὄψονται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Σιγὰ-σιγὰ, τὰ μυαλά μου μ' ὄλο τους τὸ δίκαιο εἶχαν πάρει ἀέρα. Ἡ φιλοδοξία τὸ μούλικο αὐτὸ παιδί τῆς φαντασίας, δὲ μ' ἄφινε κ' ἐμένα νὰ κοιμηθῶ. «Οὐκ ἔα με καθεύδειν κ.τ.λ.» ὅπως ἔλεγε καὶ κάποιος ἄλλος στὴν ἀρχαιότητα. Ἡ δουλειά μου μοῦ φαινόταν ἀνάξια τοῦ ἑαυτοῦ μου. «Ἄχ! ἔλεγα, μὲ πῆραν στὸ λαιμό τους αὐτοὶ πὸν μὲ τὴ μάθανε. Πρέπει ἐγὼ νὰ ζητήσω νέους ὀρίζοντας κι' ἀψηλές κορυφές γιὰ μένα». Καὶ συλλογιζόμενοι ὄρες ὀλόκληρες, γιὰ νὰ βρῶ τὸν δρόμον ἐκεῖνον πὸν θὰ μὲ πῆγαινε στοὺς νέους ὀρίζοντας κι' ἀπ' ἐκεῖ στὶς ἀψηλές κορυφές, πὸν τόσο λαχταροῦσα. «Ἐδῶ σὲ θέλω» ἔλεγα καὶ βασάνιζα τὸ μυαλό μου.

Στὸ σχολεῖο ἦμουν ἕνας μαθητὴς χοντροκέφαλος καὶ στραβοκέφαλος καὶ ἀνεπίδεκτος μαθήσεως.

Αὐτὸ ἔκαμναν τὸν κόπο νὰ μὲ λένε πολὺ συχνὰ οἱ δασκάλοι μου. Γιὰ μένα ὅμως ἄλλοῦ ἔβρεχε.

Τότε ἡ μόνη κι' ἀγαπητὴ μου ἀσχολία, ἦταν νὰ τσακόνω τὶς μῦγες πὸν εἶχαν τὴν ἀνοησία νὰ πετοῦν κοντὰ στὸ θρανίο πὸν καθόμουν, νὰ τὶς βγάζω τὰ φτερά, καὶ νὰ τὶς ἀφίνω ὕστερα νὰ περπατοῦν πάνω στὸ θρανίο μου, χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ πετάξουν ποτὲ πιά. Αὐτὸ ἦταν ἡ ἀγαπημένη μου ἀσχολία. Ὅσο γιὰ τὰ γράμματα, φρόντισα ὡς νὰ μὴ διαψεύσω τοὺς δασκάλους μου· δηλαδὴ ἔμεινα γιὰ

πάντα «ἀνεπίδεκτος μαθήσεως κ.τ.λ.» Ὅστε, ἀπ' τὰ γράμματα δὲν εἶχα νὰ περιμένω τίποτα. Καί... θέλετε γι' αὐτὸ, θέλετε γιὰτι καμάρωνα συχνὰ πυκνὰ στὸν καθρέφτη τοὺς τετράγωνους ὄμους μου, ἔστρεψα τὶς ἐλπίδες μου... πὸν νομίζετε; στὸν ἀθλητισμό.

«Μήπως, ἔλεγα, ὁ Τζόε Λούις μὲ μιὰ γερὴ γροθιά ποῦδωσε στὰ μούτρα τοῦ Τόμυ Φάρ, δὲν ἔγινε γνωστὸς σ' ὄλους σχεδὸν τοὺς κατοίκους τοῦ πλανήτου μας!» Κι' ἄρχισε τότε νὰ φωτίζεται τὸ πρόσωπό μου ἀπὸ ἀκτίνες χαρᾶς, πὸν τὴ γεννοῦσαν τὰ χρυσᾶ μου ὄνειρα.

Θᾶβρισκα ἕνα δάσκαλο τοῦ ἀθλητισμοῦ,— ὄχι τῶν γραμμάτων ἀπ' αὐτοὺς δὲν εἶχα νὰ περιμένω τίποτα— πὸν θὰ μὲ μάθαινε νὰ παλεύω, ἢ νὰ τραβῶ γροθιές. Ὑστερα, θᾶπερνα στοὺς διάφορους ἀγῶνες, πὸν ποιὸς ξέρει τὶ βραβεῖα θὰ κέρδιζα! Τὶ χαρὰ! Κ' ὕστερα πάλι, μὲ τὸν καιρὸ, θὰ πῆγαινα στοὺς ὀλυμπιακοὺς, ὅπου σίγουρα θὰ κέρδιζα. Καὶ τότε! Τὶ δόξα! Τὶ τιμὲς θᾶταν ἐκεῖνες! Δίχως ἄλλο κάπου θὰ στηνόταν τὸ ἄγαλμά μου πὸν θὰ τὸ καμάρωναν ὄλες οἱ γενεές πὸν θᾶρχόντουσαν ὕστερα.

Ἐθεσα λοιπὸν τὸν ἑαυτό μου σὲ κίνηση καὶ δὲν ἄργησα νὰ βρῶ αὐτὸ τὸ δάσκαλο πὸν ἤθελα. Καὶ ἦταν αὐτὸς νοτιοαμερικάνος,— ἀπὸ τὴν Κούβα— ἕνας ἄντρας ἀψηλὸς θεόρατος, μελαχρῶνός καὶ μὲ γερὰ μπράτσα. Ὁράτιο Γκάλβεζ ἦταν τ' ὄνομά του καὶ τὸν εἶχαν φέρει κάτι παιδιὰ πὸν εἶχαν κάμει σύλλογο γιὰ γυμναστή τους. Μὲ κοίταξε ἀπ' ἐδῶ, μ' ἐξέτασε ἀπ' ἐκεῖ, χαμογέλασε ὕστερα κι' εἶπε κάτι στοὺς τριγυρινούς του σὲ μιὰ γλῶσσα πὸν δὲν τὴν καταλάβαινα. Ἐγὼ, στὴν ἀρχὴ φοβήθηκα μὴ τύχει καὶ πεῖ πὸς δὲν ἔκανα γιὰ τέτοια δουλειά. Ὁμως ἡσύχασα κατόπι, γιὰτι γύρισε σ' ἐμένα κι' εἶπε πὸς μποροῦσα νὰ γίνω τέλειος πυγμάχος κι' ὅτι ἂν ἤθελα θ' ἀρχίζαμε

ἀπ' τὴν ἄλλη μέρα κι' ὅλας τὰ μαθήματα. Ἡ χαρά μου ἦταν μεγάλη.

Τὴν ἡμέρα : προπόνηση στὸ γυμναστήριο τοῦ συλλόγου, ψυχρολουσία, πάλι προπόνηση καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Τὰ βράδια κάναμε γύρω στὴν πλατεία τρώγοντας στραγάλια μὲ κάτι καινούργιους φίλους ποὺ εἶχαν κι' αὐτοὶ τὰ ἴδια μ' ἐμένα μυαλά. Μὲ λίγα λόγια, εἶχα βρεῖ κείνο ποὺ ζητοῦσα καὶ ἤμουν περίφημα.

Σὲ λίγο ὁμως, κάποιον ἄλλο κακὸ ἄρχισε νὰ μὲ στενοχωρεῖ καὶ νὰ μὲ βυθίζει ὥρες—ὥρες σὲ σκέψεις : Τὸ ἀφεντικό, μὲ κάτι δικαιολογίες, ὅτι δὲν πρόσεχα τὴ δουλειά μου κ.τ.λ. μοῦδωσε τὰ παπούτσια στὸ χέρι. Βέβαια, ἄς ἦταν καλὰ ἢ μάννα μου· κάτι μὲ βόλευε αὐτὴ, μὰ ἦσαν αὐτὰ μικρὰ πράματα καὶ δὲν μὲ ἱκανοποιοῦσαν καθόλου. Ἄχ ! ἔλεγα, ἄς ἦταν κάποιος ποὺ νὰ μὲ βοηθοῦσε κι' ἐγὼ ὕστερα θὰ τοῦ τὰ πλήρωνα μὲ τόκους κι' ἐπιτόκια. Ποῦ ὁμως!... τέτοιος κανεὶς δὲ βρισκόταν. Κι' ἔτσι, ἄρχισε νὰ μὴν εἶμαι σὲ θέση νὰ πληρώσω τὸ δάσκαλό μου ποὺ ἄρχισε κι' αὐτὸς νὰ μὴ μὲ βλέπει πιά μὲ καλὸ μάτι.

Δὲν ἄφινε νὰ περάσει εὐκαιρία χωρὶς νὰ μὲ μαλώνει καί... σὰ νὰ ἦταν συνεννοημένος μὲ τοὺς δασκάλους τοῦ σχολείου, ἄρχισε κι' αὐτὸς νὰ μὲ λέγει χοντροκέφαλο, στραβοκέφαλο, κι' ἓνα σωρὸ ἄλλες ἀνοησίες ποὺ φυσικὰ μὲ στενοχωροῦσαν. Καὶ νάταν μόνον αὐτό ! Πάνου' στὸ μάθημα, κεῖ ποὺ μ' ἔδειχνε τὰ διάφορα κόλπα μὲ τό : «ἔτσι θὰ σκύψεις, ἔτσι θὰ γείρεις κι' ἔτσι θὰ χτυπήσεις», μὲ τραβοῦσε μιὰ γροθιά στὰ μοῦτρα καὶ μὲ ζάλιζε τόσο, ποὺ ἔκαμνα ὥρες ὀλόκληρες ὕστερα γιὰ νὰρθῶ στὸν ἑαυτό μου.

Τῶκαμνε γιὰ νὰ νὰ βαρεθῶ καὶ νὰ φύγω φαίνεται· ἐγὼ ὁμως δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ τὸ κουνήσω. «Ἄς εἶναι, ἔλεγα, ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονή, τὰ πάντα κατορθώνουν». Καί,

Δίχως ἄλλο κάπου θὰ σιηνόταν
τὸ ἄγαλμά μου. . . .

μὲ κάτι ὑποσχέσεις ἀπ' ἐδῶ, κάτι καλοπιάσματα ἀπ' ἐκεῖ, προσπαθοῦσα νὰ τὸν ξεγελάσω, ὥσπου φαίνεται ἐκεῖνος ἀποφάσισε νὰ μὲ ξεφορτωθεῖ μιὰ καὶ καλή.

Μιὰ μέρα, κεῖ που κάναμε πάλι μάθημα μὲ τό: «ἔτσι θὰ σηκωθεῖς κι' ἔτσι θὰ χτυπήσεις», ὁ ἀθεόφοβος... μὲ τραβάει μιὰ γροθιά στὸ ἀριστερὸ μέρος τῆς μύτης μου. Θεέ μου, τί ἦταν ἐκεῖνο! Ὅλες οἱ ἄλλες γροθιὲς ποὺ εἶχα φάει ὡς τότε ἦσαν χάρδια μπροστὰ σ' αὐτήν. Ἐν ἄλλο αἷμα ἄρχισε νὰ τρέχει χωρὶς νὰ ἐννοεῖ νὰ σταματήσῃ. Τὴ μύτη μου δὲν τὴν ἔνοιωθα καθόλου. Εἶχε μουδιάσει, εἶχε γείρει στὸ ἓνα μέρος... πρὸς τὰ δεξιά. Μέρη πλάγιασα στὸ νοσοκομεῖο ὥσπου νὰ γίνω καλά. Ἡ μύτη μου ὅμως, ποτὲ δὲν ἦρθε στὴ θέση της. Ἐμεινε γιὰ πάντα γερμένη στὰ δεξιά, γιὰ νὰ δείξει, ἴσως, ὅτι ὁ κάτοχός της εἶχε μόνο τὸ ἓνα τεσσαρακοστὸ πέμπτο τῆς γνώσης ἐνὸς κόκορα.

Εἶμαι ἢ κυρὰ Μαρία ἢ παπαδιά. Ναί.. Θεέ μου... εἶμαι μιὰ παπαδιά ἐγώ, ποὺ στὰ νειάτα μου, ὅταν τὰ χρόνια μου μετρῶντουσαν μόνο στοὺς εἴκοσι Μαῖους εἶχα παίξει μὲ τὸν ἔρωτα καὶ τὸν εἶχα διώξει ἀπ' τὴν πόρτα μου.

Τί τὰ θέλετε ὅμως, ἀλλοιῶς σκέφτεται μιὰ νέα σὰν μετρᾷ τὰ χρόνια της μόνο στοὺς εἴκοσι Μαῖους. Κι' ὅταν εἶνε λιγάκι ὀμορφη!.. Κατ' ἀπὸ πόσους μεγεθυντικούς φακούς βλέπει τὸν ἑαυτό της! Καὶ πόσον ἀψηλὰ πετᾷ ὁ λογισμὸς της..., φαντασθῆτέ το.

Μαίρη μὲ λέγαν τότε κι' ὄχι Μαρία. Ζούσαμε ἐγὼ κι' ἡ μητέρα μου στὸ ἰδιόκτητό μας σπίτι μὲ τὴ μικρὴ περιουσία ποῦχεν ἀφίσει πεθαίνοντας ὁ πατέρας μου. Ἡ ὀμορφιά μου ποὺ τήνε περίσσευεν ἡ δροσιὰ τῶν εἴκοσι χρόνων μου, ἔκανε πολλοὺς νὰ τρέχουν κατόπι μου· ἡ αὐστηρὴ ὅμως ἐπιτήρηση τῆς μητέρας μου,—αὐτοῦ τοῦ φύλακά μου ἀγγέλου—τοὺς κρατοῦσε πάντα σ' ἀπόσταση. Μά, καὶ χωρὶς τὴν ἐπιτήρηση τῆς μητέρας μου, πάλι θὰ ἦταν σ' ἀπόσταση,

γιατί όσο τους έβλεπα να τρέχουν κατόπι μου, για κατωτέρους του έαυτοῦ μου τους νόμιζα και δέν καταδεχόμεν κανέναν απ' αὐτούς. Έγώ για σύντροφο τῆς ζωῆς μου δνειρευόμεν ἕναν νέο ἀνωτέρας κοινωνικῆς θέσεως. Τί να πῶ... να τουλάχιστον ἕνα γιατρό!... Ένα δικηγόρο!...

Κάποτε ἕνας απ' αὐτούς τόλμησε να στείλει τὴν μητέρα του και να με ζητήσει σὲ γάμο. Πῆγα να τρελλαθῶ απ' τὸ κακό μου. «Ακοῦς ἐκεῖ!... Μπα, τὸν βλάκα, τὸν ἀδιάντροπο, τὸ κτῆνος, πὸν τόλμησε να ὑψώσει τὸ βλέμμα του ὡς ἐμένα! Τὸν ἠλίθιο!...» Έτσι εἶχα πει τότε για κείνον. Τί να πῶ τώρα... Δέν ἦταν βέβαια τίποτε απ' ὅλα ὅσα ἐγὼ εἶχα πει τότε. Δέν ἦταν ὅμως κι' ὁ «μαγικός πρίγκηψ» πὸν δνειροπολοῦσα. Ὁ μαγικός ἐκεῖνος πρίγκηψ πὸν θάρχόταν να ζητήσει τὸ χέρι μου. Ὁμως πόσο τὸ μετανόησα ἀργότερα... ὅταν τὸν εἶδα να παντρεύεται με μιὰ νέα πὸν δέν ἦταν σὲ τίποτα κατώτερῆ μου Ἄχ! πῶς δέν τὸν εἶχα προσέξει τότε πὸν με ζήτησε! Τώρα τὸν ἔβλεπα ὠραῖο, κομψό, θελκτικό· με εἶχε φύγει· εἶχε πετάξει για πάντα μακριά μου. Ὑστερ' απ' αὐτό, ἀρκετὸ διάστημα, κανένας δέν μ' εἶχε κάμει παρόμοια πρόταση. Μόνο, σὸ μεταξύ, ἐγὼ εἶχα συμπαθήσει κάποιον νέο τοῦ γούστου μου και περίμενα αὐτὸς νᾶρθει και να μὸν κάμει τὴν πρόταση πὸν περίμενα: Ὁμως ὁ καιρὸς περνοῦσε κι' αὐτὸς δέν εἶχε σκοπὸ νᾶρθει· οὔτε ἦρθε ποτέ.

Εἶμουν εἰκοσιπέντε χρονῶ. Μειροῦσα πια τὰ χρόνια μου στοὺς Ἰουνίους. Με βλέμμα κάπως σοβαρότερο ἔβλεπα τὸν κόσμον κι' εἶχα ἀρχίσει ν' ἀνησυχῶ λιγάκι. Ἀνησυχῶσε κι' ἡ μητέρα μου. Οἱ θανμασταί μου ἀραιώναν ὀλοένα· κι' ὅσοι ἔμειναν, αὐτοὶ μὸν ἦσαν οἱ πιὸ ἀντιπαθητικοί. Με μιὰ κρυφὴ ἐλπίδα ἀρχισα να συχνάζω στοὺς κοσμικοὺς κύκλους: Στοὺς χορούς, τοὺς περιπάτους,

κ.τ.λ. με κι' ἐδῶ, ὅσοι με πρόσεχαν ἦσαν ἄνθρωποι πὸν δέν τοὺς συμπαθοῦσα καθόλου. Και γι' αὐτό, ἀπογοητευμένη σὸ τέλος, ἀρχισα να ζῶ μόνη κλεισμένη σὸν δικὸ μου κόσμον με μόνη συντροφιά τὰ δνειροπολήματά μου. Καθόμεν σὸ παράθυρο κι' ἔπλαθα μεσ' στὴ φαντασία μου τὴν εἰκόνα ἐκεῖνου πὸν ἤθελα για σύζυγό μου. Τὸν ἤθελα λιγάκι ἀψηλό, λεπτοκαμωμένο, μελαχροινὸ και με μαλλιὰ μαῦρα και σγουρά!... Τί περίεργο! πόσον ἔμοιαζε με ἐκεῖνον πὸν εἶχα διώξει και πὸν εἶχε παντρευτεῖ ἄλλην!...

Έτσι, ἡ μιὰ μετὰ τὴν ἄλλην περνοῦσαν οἱ μέρες. Κι' ὕστερα οἱ μῆνες. Και κατόπι τὰ χρόνια. Κι' αὐτὸς πὸν νοσταλγοῦσα δέν ἐρχόταν. Μονάχα ἕν ἀπόγευμα ἡ καὶμμένη μου μητέρα, ἀφοῦ γύρισε απ' ἐδῶ κι' απ' ἐκεῖ τὴ γλῶσσά της, μὸν εἶπε πὸς μιὰ γειτόνισσά μας με προξένευε κάποιον, πὸς ἔπρεπε να τὸν διῶ κάπου και πὸς ἔπρεπε ἀκόμη να τὸ πάρω ἀπόφαση και να δώσω τὴ συγκατάθεσή μου, γιατὶ τὰ χρόνια περνοῦσαν κι' οἱ οικονομίες πούχεν ἀφίσει ὁ πατέρας ὀλοένα λιγότευαν. Ἦταν ἕνας σαραντάρης πάνω-κάτω, και δέν μ' ἄρесе τόσο ὅταν τὸν εἶδα. Τί νᾶλεγα... Σκέφτηκα πολλὲς μέρες ὡσπου ν' ἀπαντήσω· ἐκεῖνος πάλι, βαρέθηκε να περιμένει κ' ἔπαψε να ἐνδιαφέρεται για μένα. Έτσι πάει κι' αὐτὸς. Λυπήθηκα ὅμως και γι' αὐτὴ τὴν ἀπώλεια, ὅταν ἀργότερα μπῆκε μέσα μου ὁ φόβος, ὅτι μποροῦσα να μείνω στὴ ράφη. Ναί, μπῆκε μέσα μου αὐτὸς ὁ φόβος, γιατὶ ἔβλεπα τοὺς ἄνδρας ν' ἀδιαφοροῦν για μένα σὸ πέρασμά μου. Κι' ὁ φόβος αὐτὸς γέννησε μέσα μου τὴν ἀπελπισία. Και ἡ ἀπελπισία τὴ ζούλεια. Ζούλεια ὅλες τὶς παντρεμένες φιληνάδες μου.

Πὸς περνᾶν τὰ χρόνια!... Και πόσον ἀλλάζει ὁ ἄνθρωπος!.. Εἶμουν σαράντα χρονῶ. Μειροῦσα πια τὰ χρόνια μου στοὺς Αὐγούστους, ἂν ὄχι στοὺς Σεπτεμβρίους.

Ἡ φθινοπωριάτικη πάχνη ὅμως, εἶχε πέσει στὰ μαλλιά μου καὶ προμηνοῦσε τὰ χιόνια πὸν θάρχόντουσαν σὲ λίγο. Ἡ μητέρα μου εἶχε πεθάνει· οἱ τελευταῖες οἰκονομίες μας εἶχαν τελειώσει· ὅσο γιὰ τὸ σπίτι μας, αὐτὸ τὸ εἶχαμε πωλήσει πολὺ πιὸ μπροστά. Κρατοῦσα μιὰ κάμαρη σὲ μιὰ πολυκατοικία καὶ ζοῦσα ἀπ' τὰ κεντήματα πὸν κεντοῦσα γιὰ τὶς προῖκες τῶν κοριτσιῶν.

Ἡ φτώχεια δὲ μὲ πείραζε καθόλου· μὰ ἡ μοναξιά... Ἄ, πόσο λαχταροῦσα νᾶχα κι' ἐγὼ ἓνα σύντροφο πρὸ πάντων σ' αὐτὲς τὶς ἀτέλειωτες κι' ἄγριες νύχτες τοῦ χειμῶνα! «Ἄς βρεθεῖ, ἔλεγα, ἓνας ἀκόμη τώρα καὶ θὰ τὸν πάρω ὅπως κι' ἂν εἶνε». Κι' αὐτὸς ὁ ἓνας δὲν ἄργησε νὰ φανεῖ. Ἦταν ἓνας πενηντάρης δάσκαλος σὲ κάποιο δημοτικὸ σχολεῖο, ἓνας ἄνθρωπος πὸν μόλις θὰ μπορούσε νὰ συντηρήσει ἑμένα παιὶ τὸν ἑαυτό του ἀπ' τὸ μισθὸ πὸν ἔπερνε. Ὅσο γιὰ τὸ παρουσιαστικὸ του, τὸ ψηλόλιγνο κορμί του, οἱ πεσμένοι καὶ στενοὶ του ὤμοι, τὸ σβησμένο του βλέμμα, ὁ ψηλὸς γιακᾶς τοῦ πουκάμισου του, μαυρισμένος στὸ πίσω μέρος ἀπὸ τὴ λίγδα ποῦχεν ὁ γιακᾶς τοῦ σακακιοῦ του κτλ. δὲν μ' ἔκαναν καμιὰν ἐντύπωση. Ἐγὼ ἤθελα ἓνα σύντροφο γιὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς μου, φτάνει νὰ μὴν ἦταν κακὸς κι' ἀνάποδος· γιὰ τ' ἄλλα, δὲν ἐνδιαφερόμουν πιά. Δὲν ἔφερα λοιπὸν καμιὰν ἀντίρρηση καὶ τὸν δέχτηκα. Ὅμως, τὴν ἡμέρα τοῦ γάμου, μέσα στὴν ἐκκλησία, τὴν ὥρα πὸν διάβαζεν ὁ παπᾶς τὶς γαμήλιες εὐχές, θυμήθηκα τὸν πρῶτον ἐκεῖνον πὸν πάνω στὴν τρέλα μου εἶχα διώξει. Καὶ τὸν δεύτερο πὸν εἶχε βαρεθεῖ περιμένοντας τὴν ἀπάντησή μου, καὶ δὲν μπόρεσα νὰ συγκρατήσω τὰ δάκρυά μου. Οἱ γαμήλιες εὐχές ἤχοῦσαν στ' αὐτιά μου σὰν νεκρώσιμη ἀκολουθία.

Ἄν παντρευόμουν στὸν καιρὸ πῶπρεπε κι' ἔπερνα γιὰ σύζυγο ἓναν νεῖο, θὰ μοῦ χάριζ' ἐκεῖνος δυὸ στιγμὲς γλυ-

κές, πὸν θὰ μὲ παρηγοροῦσεν ἢ ἀνάμνησή τους στὰ γεράματα. Ἐνῶ τώρα!...

Περνᾶ ὁ καιρὸς μὲ στενοχώριες καὶ θλίψεις, χωρὶς καμιὰν ἀνάμνηση χαρᾶς, χωρὶς καμιὰ παρηγοριά...

Στὴν ἀρχή, σὰν ἦταν δάσκαλος, δὲν ἐνδιαφερόταν καθόλου γιὰ μένα καὶ σκότωνε τὸν καιρὸ του μὲ τὸ νὰ διορθώνει τὰ λάθη τῶν παιδιῶν στὰ γραφτά τους, φέρνοντας τὰ τετράδιά τους στὸ σπίτι. Κι' ἂν μιλοῦσε κάπου-κάπου, τῶκαμνε ὅταν ἤθελε νὰ παραπονεθεῖ γιὰ τὴ θέση του κι' ἔλεγε πὸς τὸ μέλλον ἦταν ἀβέβαιο κι' ὅτι φοβόταν πὸς θᾶμενε μιὰ μέρα χωρὶς δουλειά.

Κι' ἔγινε ὅπως τὸ φοβόταν. Μιὰ μέρα βρέθηκε ἀπολημένος ἀπ' τὴ θέση του· γιὰ ποιὰν αἰτία δὲν μοῦ τὸ εἶπε. Ἐμένα μὲ κυρίεψε ἡ ἀπελπισία. Τί θὰ κάναμε!.. Πὸς θὰ ζούσαμε ἐγὼ κι' ἐκεῖνος;.. Μῆνες βάσταξε αὐτὸ τὸ κακό· εἶχαμε φθάσει στὸ σημεῖο νὰ μὴν ἔχουμε κι' ἓνα ξηρὸ ψωμί νὰ φᾶμε.

Τότε ἀποφάσισε νὰ γίνει παπᾶς. Γιὰ μιὰ μακρυνὴν ἐνορία χρειάζόταν ἓνας παπᾶς καὶ θὰ χειροτονοῦσαν τὸν κατάλληλο πὸν θᾶβρισκαν. Παρουσιάσθηκε κι' ἔγινε δεκτός. Δέχτηκα κι' ἐγὼ· τί νᾶκαμνα! ἄλλος δρόμος δὲν ὑπῆρχε. Τώρα, αὐτὸς παπᾶς κι' ἐγὼ παπαδιά. Σὰν ἦταν δάσκαλος, καταγινόταν τὰ βράδνα μὲ τὰ τετράδια τῶν μαθητῶν· τώρα μὲ τὰ ψιλὰ πὸν μαζεύει διαβάζοντας εὐχές καὶ τρισάγια. Τὸ βράδυ, τὰ μετράει, τὰ ξαναμετράει, τὰ τρίβει στὰ γένεια του γιὰ «ν' αὐξηθοῦν καὶ πληθυνθοῦν», ὅπως τὸ λέει ὁ ἴδιος. Συχνὰ γκρινιάζει πάνου στὸ τραπέζι· πότε γιὰ τ' ἄλατι εἶνε λίγο, πότε γιὰ τὸ πιπέρι εἶνε πολὺ· ἔτσι εἶνε τὸ λάδι, ἀλλοιῶς εἶνε τὸ ξύδι καὶ μὲ κάτι σοῦπα καὶ μούρες μαλόνει, κακιόνει, τρώγει μόνος του καὶ κοιμάται. Μονάχα, πὸν καὶ πὸν, σὰν ἔχει λίγο κέφι, λύνεται γιὰ λίγην ὥρα ὁ γλωσσοδέτης του.

Ἔτσι ζῶ τώρα ἐγὼ ἡ κυρὰ Μαρία ἡ παπαδιά, πὺ στα νειάτα μου, ὅταν τὰ χρόνια μου μετρούντουσαν μόνο στοὺς εἴκοσι Μαῖους εἶχα διώξει τὸν ἔρωτα ἀπὸ τὴν πόρτα μου.

ΜΙΑ ΕΝΟΧΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

Τὸ τρίξιμο πὺ κάναν οἱ ρόδες τοῦ αὐτοκινήτου πὺ στάθηκεν ἀπότομα κοντὰ στὸ πεζοδρόμι πὺ περπατοῦσεν αὐτή, τὴν ἔκαμε νὰ στρέψει τὸ βλέμμα της πρὸς τὰ ἐκεῖ.

— Ὅριστε δεσποινίς... δὲν ξέρετε πόσον εὐτυχῆς θὰ ἦμουν ἂν καταδεχόσασταν... τῆς εἶπε κείνος πὺ τὸ ὀδηγοῦσε.

Ἦταν ἓνας νέος καστανός, μὲ μάτια πὺ παιγνίδιζαν τσαχπίνικα, καὶ ντύσιμο κομψότατο. Κι' ἂν τὸ συμπεραίνε κανεὶς ἀπ' τὴν ἐμφάνισή του, θ' ἄλεγε χωρὶς ἀμφιβολία, ὅτι τὸ καινούργιο κι' ὁμορφο αὐτοκίνητο πὺ ὀδηγοῦσε ἦταν δικό του. Αὐτὴ ἦταν ἡ πρώτη ἐντύπωση τῆς Θάλειας γιὰ κείνον. Καί μ' ὅλο πὺ δὲν ἦταν κακή, «οὐφ» ἔκανε στενοχωρημένη, γύρισε τὸ πρόσωπό της ἀπ' τ' ἄλλο μέρος καὶ προχώρησε.

Ἦ! τόσο τῆς φάνηκε περίεργο. Γιατὶ νὰ τὴν προσκαλέσει γιὰ γύρο. Τὴν εἶχε γνωρίσει μήπως πουθενὰ καὶ

δὲν τὸ θυμόταν αὐτῆ, ἢ ἔτσι τοῦ φύσηξε; «Περίεργο» εἶπε. Κ' ὕστερα σήκωσε τοὺς ὤμους της μ' ἀδιαφορία. «Τί με νοιάζει», ψιθύρισε.

Ἦταν ἓνα γλυκὸ ἀνοιξιὰτικο δειλινό, κι' ἓνας γύρος μὲ αὐτοκίνητο θὰ ἦταν περίφημος. «Μὰ ὄχι, σκέφτηκε· ὄχι μ' ἓναν ἄνθρωπο πὸν βλέπεις πρώτη φορά στὴ ζωὴ σου». Ὡστόσο τῆς φάνηκε ὅτι ὁ νέος μὲ τ' αὐτοκίνητο τὴν ἀκολουθοῦσε. «Θεέ μου, εἶπε, ἂν δὲ μ' ἀφήσει τὸ κατόπι!.. Καλὰ ξεμπερδέματα τότε. Καὶ νὰ ἔξερὰ τουλάχιστον μὲ ποιὸν ἔχω νὰ κάμω!» Τὴν ἴδια στιγμή ὁμως τὸ ἴδιο τριξίμο ἀπὸ τὶς ρόδες καὶ τὸ ἴδιο σταμάτημα πάλι. Ἡ Θάλεια δίχως νὰ τὸ θέλει τὸν κοίταξε τώρα περισσότερο. «Κι' ὁμως συμπαθητικὸς εἶνε...» εἶπε μόνη της καὶ δὲν μπόρεσε νὰ κατεβάσει τὰ βλέφαρα ὅπως ἔκαμνε σ' ἄλλες παρόμοιες περιστάσεις. Τὸν εἶδε νὰ χαμογελάει καὶ ἄθελά της χαμογέλασε κι' αὐτῆ. Ὁμως τὴν ἴδια στιγμή, σὰ νὰ συνῆλθε, σὰ νὰ ντράπηκε γι' αὐτὸ πὸν ἔκαμε, χαμήλωσε τὰ μάτια καὶ μὲ τρεμάμενα γόνατα ἠθέλησε νὰ φύγει. «Ἄχ! Θεέ μου, σκέφτηκε, κι' ἂν τὸ μάθει ὁ Γιώργος!..» Ἡ ἀμηχανία της μεγάλωσε σὰν θυμήθηκε ὅτι ἦταν μπλεγμένη μ' ἄλλον, μ' ἓναν νέο πὸν τὴν ἀγαποῦσε πραγματικά, πὸν τήνε λάτρευε. Μ' ἓναν νέο τέλος πάντων, πὸν κι' αὐτῆ τοῦ εἶχε δώσει τὸ λόγο της, ὅτι μονάχα αὐτὸν θὰ ἀγαποῦσε σ' ὅλη της τὴ ζωὴ.

Ἡ Θάλεια ἦταν ἓνα κορίτσι ὀρφανὸ ἀπὸ πατέρα καὶ ζοῦσε μὲ τὴ μητέρα της ἀπ' τὴ μικρὴ σύνταξη πὸν τοὺς εἶχεν ἀφίσει πεθαίνοντας ὁ πατέρας της. Ὡς εἰκοσιδύο χρόνῳ, γιομάτη δροσιὰ καὶ χάρη, μελαχροινὴ, μάτια ἐκφραστικά, χεῖλη κερασένια, πὸν ὅταν ἀνοιγαν σ' ἓνα χαμόγελο, ἄφιναν νὰ φανοῦν τὰ ἄσπρα, κανονικά, μαργαριταρένια δόντια της. Ὁ Γιώργος της ἦταν ἓνας νέος ὁμορφος κι' ἐκεῖνος, σεμνός, μὲ καλοὺς τρόπους, ἓνας ἄνδρας πὸν θὰ

τὴν ἔκαμνε εὐτυχισμένη. Ἦταν κάμποσος καιρὸς πὸν εἶχαν γνωριστεῖ. Εἶχαν συμπαθήσει ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, καὶ μάλιστα εἶχαν συμφωνήσει μεταξὺ τους καὶ νὰ στεφανωθοῦν.

Ὅλα αὐτὰ πέρασαν μ' ἀφάνταστη ταχύτητα ἀπ' τὸ μυαλὸ τῆς Θάλειας, πὸν κάπως αὐτοσυγκεντρωμένη ἀνοῖξε τὸ βῆμα της καὶ προχώρησε.

Σὲ λίγο εἶδε τὸ αὐτοκίνητο νὰ τὴν προσπερνᾷ καὶ νόμισε πὸς ὁ ὀδηγὸς τοῦ ἀπογοητευμένος ἀπ' τὴν ἄρνησή της, ἔφευγε. Ὁμως, μόλις τὴν πέρασε λίγα μέτρα, τὸν εἶδε νὰ στέκεται πάλι. «Μὲ περιμένει!» ἐψέλλισε. Καί, ζαλισμένη, ἀντὶ νὰ στρέψει ἄλλοῦ, προχώρησε καταπάνω του.

— Γιατί εἶστε τόσο ἀκατάδεκτη;... Ἡ μήπως τόσο κακὸς σᾶς φαίνομαι, ὥστε νὰ μὲ φοβᾶστε!... τῆς ἔλεγε τώρα ὁ νέος μὲς' ἀπ' τὸ αὐτοκίνητο.

Ἀκατάδεκτη; Ἀκατάδεκτη αὐτῆ ἓνα φτωχὸ κορίτσι γιὰ κεῖνον πὸν τουναντίον τῆς φαινόταν πλούσιος! Τέτοιο κάτι δὲν εἶχε σκεφτεῖ καθόλου. Κακὸς ἐκεῖνος; Ἄ! ὄχι· κάθε ἄλλο· κακὸς ὁμως δὲν τῆς φαινόταν. Ἄν δὲν ἦσαν οἱ σχέσεις της μὲ τὸ Γιώργο, μπορεῖ καὶ νὰ τοῦκαμνε τὸ χατίρι. Ἐνῶ τώρα! Πῶς νὰ προδώσει τὸν νέο πὸν τὴν ἀγαποῦσε μὲ τόσον ἀγνὸ ἔρωτα καὶ νὰ δημιουργήσει μιὰ καινούργια σχέση! Ἐβαλε τὶς τελευταῖες δυνάμεις τῆς θέλησῆς της σὲ ἐνέργεια γιὰ ν' ἀντισταθεῖ στὸν πειρασμό, μὰ οἱ ἰκετευτικὲς ματιὲς ἐκείνου λύγισαν κι' αὐτὲς τὶς δυνάμεις της. Ἐκανε δυὸ βήματα καὶ πλησίασε πιὸ πολὺ τὴν ἀνοιχτὴ πόρτα τοῦ αὐτοκινήτου. Ἐκεῖνος τῆς ἄπλωσε τὸ χεῖρ ἀπὸ μέσα. Αὐτὸ λύγισε καὶ τοὺς τελευταίους δισταγμούς της. Μπήκε μέσα χωρὶς νὰ ξέρει καλὰ-καλὰ τὸ τί ἔκαμνε.

Ὅταν τὸ αὐτοκίνητο ξεκίνησε ἓνας φόβος τῆς ἦρθε καὶ τὴν ἔκαμε νὰ μετανιώσει. Ἐτσι ἄβουλη, εἶχε ριχτεῖ σὲ μιὰ περιπέτεια πὸν μποροῦσε νὰ ἔχει ὀλέθριο τέλος. Θυ-

μήθηκε πάλι τὸ Γιώργο κι' αἰσθανόταν τύψεις στὴ συνείδησή της. Ὅμως ὁ Ἰλιγγος τῆς ταχύτητος τὴν συνεπῆρε, τήνε μέθυσε σὲ λίγο. Οἱ ρόδες κυλοῦσαν πάνω στὸν ἴσιο ἀσφαλτοστρωμένο δρόμο καὶ τ' αὐτοκίνητο ἔτρεχε καμαρωτό, πετοῦσε σὰν τὸ πουλί στὸν ἥσυχον ἀέρα. Γύρισε καὶ τὴν ρώτησε ἂν εἶχε προτιμήσεις ὅσο γιὰ τὸ μέρος ποῦ θὰ πήγαιναν. Τοῦ ἀπάντησε ὅτι δὲν εἶχε καμιὰ προτίμηση κι' ὅτι φοβόταν μονάχα νὰ μὴν ἀργήσει καὶ βάλει σ' ἀνησυχίες τὴ μητέρα της.

•Κορίτσι ἄβγαλτο... σκέφτηκε ἐκεῖνος. Φαίνεται δὲν πέταξε πολὺ μακριὰ ἀπ' τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας του. Μὰ τί μὲ μέλλει ἐμένα... τί μὲ μέλλει». Κ' ὕστερα στὴν ἴδια: Μὴν ἀνησυχεῖτε καθόλου· θὰ ἐπιστρέψουμε ὕστερα ἀπὸ ἓναν σύντομο γύρο.

Ἡ Θάλεια καθησυχασμένη τώρα, μὲ ψυχραιμία καὶ μὲ κάποια ἐμπιστοσύνη τὸν παρατηροῦσε ἀπὸ πίσω του, στὴ θέση ποῦ καθόταν.

Ἦταν ἓνας νέος... μελαχροινὸς νὰ πεῖ... ὄχι, μᾶλλον καστανός. Ἀνάστημα, σῶμα κανονικό, πρόσωπο ὠραῖο, χαριτωμένες κινήσεις. Κακὸς καὶ πρόστυχος... ὄχι δὲ φαινόταν. Ἀνθρώπος τῆς περιπέτειας... αὐτὸ ἴσως. Μήπως αὐτὸ ποῦκαμναν δὲν μποροῦσε νὰ εἶνε ἀρχὴ γιὰ μιὰ περιπέτεια!...

Ἄ! πόσον ἀνησύχησε πάλι μ' αὐτὴ τὴ σκέψη! Ἐνα σωρὸ ἀόριστοι φόβοι ἐρχόντουσαν στὸ μυαλό της. Ἠσύχασεν ὅμως σὲ λίγο, ὅταν γύρισε ἐκεῖνος καὶ τῆς εἶπε:

— Θέλετε νὰ γυρῖσουμε πιά, γιὰ νὰ μὴν ἀνησυχεῖ περισσότερο ἢ μητέρα σας;

Τοῦ ἀπάντησε καταφατικά, μ' ἓνα χαμόγελο στὰ χεῖλη.

Στὸ γυρισμὸ ἐκεῖνος, εἶτε γιὰ νὰ διώξει κάποια ἀ-

μηχανία ποῦ ὑποψιάστηκεν ὅτι τὴν κατεῖχε, εἶτε γιὰ νὰ δημιουργήσει μιὰ θερμὴ ἀτμόσφαιρα μεταξύ τους, τῆς μιλοῦσε γιὰ ἓνα σωρὸ ἀσήμαντα πράματα. Γιὰ τὰ χιλιόμετρα πῶπερνε τὸ αὐτοκίνητο στὴν ὥρα, γιὰ τὴ δύναμη τοῦ μοτέρ, ἀκόμη καὶ γιὰ τὸ χειρισμὸ τοῦ βολάν καὶ ἄλλα. Ἐκεῖνη δὲ χόρταινε νὰ τὸν ἀκούει. Τί ὠραῖα ποῦ μιλοῦσε! Πρόθυμος νὰ ἱκανοποιήσει κάθε τῆς περιέργεια. Τί γλυκεῖα φωνή! Γλυκὸς κι' ὁ ἴδιος καὶ θερμὸς! Κι' αὐτὴ ἡ θερμότης του μαζί μὲ τὴ λίγη τσαχπινιά ποῦδειχνε τοῦ πήγαιναν τρέλλα!

Ἐφθασαν στὸ μέρος ἀπ' ὅπου εἶχαν ξεκινήσει. Ἡ Θάλεια εἶπεν ὅτι ἤθελε νὰ κατέβει.

— Εὐχαρίστως, εἶπ' ἐκεῖνος φρενάροντας τὸ αὐτοκίνητο γιὰ νὰ σταματήσει· ὅμως ἓνας τόσο σύντομος γύρος δὲν πιστεύω νὰ σᾶς ἔκαμε καμιὰν εὐχαρίστηση.— Καὶ μὲ κάποια δειλία.— Αὔριο πάλι ἂν καταδεχόσασταν...

Ἡ Θάλεια τάχασε. Νὰ δεχθεῖ... θὰ ἦταν τότε αὐτὸ ποῦ εἶχε φοβηθεῖ: ἡ ἀρχὴ γιὰ μιὰ περιπέτεια. Ν' ἀρνηθεῖ... τότε θὰ ἔχανε γιὰ πάντα αὐτὸν τὸν θερμὸ φίλο, ποῦ τὸ μολογοῦσε κι' ἡ ἴδια, τῆς εἶχε γουστάρει, τὴν εἶχε κατακτήσει μέσα σὲ λίγη ὥρα.

Στὸ μεταξύ ἐκεῖνος τῆς εἶχε ἀνοίξει τὴν πόρτα.

— Αὔριο στὶς πέντε νὰ σᾶς περιμένω;

— Ὅχι στὶς πέντε.. πολὺ νωρίς.. στὶς ἔξη· εἶπε ἡ Θάλεια κοκκινίζοντας ἐλαφρά.

— Σᾶς εὐχαριστῶ! Μιὰ χάρη ἀκόμη.. συγγνώμη ποῦ εἶμαι ὑπερβολικὸς στὶς ἀπαιτήσεις. Θάθελα ὅμως νὰ μοῦ χαρίσετε τὸ ὄνομά σας.

— Θάλεια.

— Ὁραῖο ὄνομα!.. κι' ἐμένα Νίκο μὲ λένε.

Τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι: Καλὴ νύχτα σας.

Τὸν ἄφισε, ἔστρεψε τὴ γωνιά τοῦ δρόμου καὶ χάθηκε μέσ' στὸ πλῆθος.

— Τί γλυκεῖα κοπέλα! Σπάνια πέφτει στὸ χέρι τοῦ ἀνθρώπου τέτοιο πράμα! Ἔλεγεν ἐκεῖνος κἀνοντάς μιὰ στροφὴ μὲ τὸ αὐτοκίνητό του γιὰ νὰ φύγει.

Χτενιζόταν μπροστὰ στὸν καθρέφτη, ἔσιαζε τὰ μαλλιά της κ' ὕστερα κοίταζε καὶ ξανακοίταζε.. Ἐρριξε μιὰ ματιὰ στὸ ὥρολόι: ἦταν πέντε. Στὶς ἕξι θὰ βρισκόταν κοντά του. Ἐνα ρῖγος ἔνοχης ἡδονικότητος περνοῦσε τὸ κορμί της καὶ τὴν ἔκαμνε ἀκόμη πιὸ φιλάρεσκη ἀπὸ ὅ,τι ἦταν. Σήμερα ἤθελε νὰ τοῦ φανεῖ ἀκόμη πιὸ ὀμορφη. Νὰ τοῦ φανεῖ πιὸ ὀμορφη, νὰ δεῖ τὴ ἐντύπωση θὰ τοῦ ἔκαμνε. Καὶ κατόπι; Τί θὰ ἐπακολουθοῦσε; Τί θὰ γινόταν;.. Αὐτὴ ἢ σκέψη τῆς κόρωνε τὴν περιέργεια, κ' ἀκόμη, γεννοῦσε μέσα της καὶ κάποιαν ἀγωνία. Τὸ βράδυ πού θ' ἀρχόταν σὲ λίγο, τῆς φαινόταν σὰν ἓνα μακρυνὸ κ' ἀόριστο μέλλον. Τὸ παραδεχόταν ὅτι αὐτὸ ἦταν ἡ ἀρχὴ μιᾶς περιπέτειας. Μιᾶς περιπέτειας πού μπορεῖ γιὰ ἄλλα κορίτσια νὰ εἶνε πολὺ συνηθισμένη· γι' αὐτὴν ὅμως... Γι' αὐτὴν ἦταν μιὰ ἔνοχη περιπέτεια, πού ὡστόσο αὐτὴ, σὰν ὑπνωτισμένη, σὰν μαγνητισμένη, θὰ ριχνόταν σ' αὐτήν...

Ἐρριξε μιὰ τελευταία ματιὰ στὸν καθρέφτη καὶ βγῆκε ἔξω. Ἐνοιωθε κάποια συγκίνηση νὰ τὴν κατέχει. Ἡ καρδιά της κτυποῦσε δυνατώτερα ἀπ' ἄλλες φορές. Κοίταξε στ' ὥρολόι τοῦ χεριοῦ της: ἕξι παρὰ τέταρτο... Ἄν περπατοῦσε μὲ βῆμα τακτικό, — ὅπως πάντα — θὰ ἦταν ἐκεῖ ἀκριβῶς στὶς ἕξι. Αὐτὸ ὅμως μποροῦσε νὰ τὴν φέρει πρῶτη στὸν τόπο τῆς συνάντησης, καὶ τότε, θάνοιωθεν αὐτὴ τὴν ἀγωνία τῆς ἀναμονῆς, πού τέλος πάντων εἶνε μιὰ ἀγω-

νία ὅσο γλυκεῖα κ' ἂν εἶνε. «Γιατὶ πρῶτη ἐγὼ κ' ὄχι αὐτός», εἶπε. Προχώρησε μὲ βῆμα ἀργότερο καὶ κάπου κάπου κοιτάζοντας τὶς βιτρίνες τῶν καταστημάτων. Ἔτσι ἔφθασε στὸν τόπο τῆς συνάντησης πέντε-ἕξι λεπτὰ ἀργότερα ἀπ' τὴν ὠρισμένη ὥρα. Τὸν εἶδε ἀπὸ μακρυνὰ νὰ τὴν περιμένει. Κἀπνιζε καὶ [κοίταζε διαρκῶς τριγύρω· μόλις τὴν εἶδε σηκώθηκε ἀπ' τὴ θέση του γελαστός. Κι' ἐκείνη τὸν καλησπέρισε μὲ χαμόγελο στὰ χεῖλη.

— Μὲ φαίνεται πὼς ἄργησα λιγάκι.

— Μπᾶ, δὲν πειράζει.. ἓνα ἢ δύο λεπτὰ τὰ παίρνετε ὑπ' ὄψιν. Κι' ὕστερα πρόσθεσε μισοαστεῖα-μισοσοβαρά: Ἄφοῦ ἀργήσαμε ἄς ξεκινήσουμε ἀμέσως. Σᾶς ἀρέσει ἡ ἐξοχή;

— Ναί, μὰ ὄχι πολὺ μακρυνά..

— Ἐννοια σας, ὅπου θέλετε σεῖς.

Τῆς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τὴν βοήθησε ν' ἀνέβει. Ὑστερα ξεκίνησαν. Τοὺς θορυβώδικους δρόμους τῆς πόλης τοὺς πέρασαν μέσα σὲ πέντε λεπτά. Κατόπι βγῆκαν στὴν ἐξοχή. Ἐνα παραλήρημα χαρᾶς τὴν εἶχε κυριέψει. Τὸ αὐτοκίνητο περνοῦσε ἀνάμεσα ἀπὸ σπαρμένα καταπράσινα χωράφια καὶ μπροστὰ ἀπὸ κομπῆς βίλλες μὲ ὠραίους ἀνθισμένους κήπους. Ὁ δροσερὸς βραδυνὸς ἀέρας τῆς κτυποῦσε στὸ πρόσωπο κ' ἔρριχνε πίσω τὰ μαῦρα κυματιστὰ μαλλιά της.

Μιλοῦσαν καὶ συζητοῦσαν ἀδιάκοπα σὰν παλιοὶ γνώριμοι γιὰ τὸ καθετὶ πᾶβλεπαν στὸ δρομο. Ἐκεῖνος πρόθυμος πάντα νὰ προλάβει καὶ νὰ ἐξηγήσει κάθε της ἀπορία. Καὶ εἶχε ἐκείνη τόσες πολλὲς ἀπορίες.. τόσες πολλές..

Σταμάτησαν μπροστὰ σ' ἓνα ἐξοχικὸ κέντρο. Ἄφισαν τὸ αὐτοκίνητο καὶ μπῆκαν μέσα. Πολλὰ τραπέζια, μὰ κόσμος ἀραιός. Κάθησαν σ' ἓνα ἀπόμερο τραπέζι καὶ παράγγειλαν κρασί καὶ φρούτα. Ἐχοντάς τὴν ἀντίκρου του τώρα

Σταμάτησαν μπροστά σ'ένα έξοχικό κέντρο.

ἐκείνος, δὲ χόρταινε νὰ τὴ βλέπει : «Τί ὀμορφή !.. γλυκειὰ μελαχροινή.. ζεστὴ κοπέλα φρούτο λαχταριστό, ὄλο δροσιὰ καὶ χάρη. Καὶ φαίνεται ἄβγαλτο κορίτσι· τόσο τὸ καλότερο...» ἔλεγε μόνος του. Στὸ μεταξὺ ὁ σερβιτόρος εἶχε ἀφίσει πάνω στὸ τραπέζι τὸ κρασί μὲ τὰ φρούτα κι' εἶχε φύγει. Ἐβγαλε στὸ ποτήρι της καὶ τῆς τὸ πρόσφερε μ' ἓνα χαμόγελο. Ἐκείνη ἤπια λίγο.

— Μὰ πιέτε, γιατί δὲν ἤπιατε ;

— Πῶς, δὲ μὲ εἶδατε πὺν ἤπια ;.. διέτε ! καὶ τοῦδειξε τὸ ποτήρι της.

— Ναί, σὰς εἶδα πὺν μόλις βρέξατε τὰ χεῖλη σας. Στὴν ὑγειά σας. Κι' ἄδειασε τὸ ποτήρι του.

Καθάρισε ὑστερα ἓνα φρούτο καὶ τῆς τὸ πρόσφερε.

— Ὠραῖο, φρέσκο.. θᾶνε καὶ νόστιμο.

— Τί ὠραῖο !.. γλυκό.. νόστιμο !.. εἶπε κι' ἡ Θάλεια, καὶ ἴσως οἱ λέξεις αὐτὲς νὰ εἶχαν τὴ σημασία τους καὶ πέρ' ἄπ' τὰ χαρίσματα τοῦ φρούτου. Ἴσως νὰ χαρακτηρίζαν περισσότερο ἐκείνον πὺν τὸ εἶχε προσφέρει. Ὠραῖος, νόστιμος, θερμός, περιποιητικός, κι' ἓνα τσαχπίνικο ὕφος σὲ ὅλα του. Πρόβαλε στὴ σκέψη της ἡ μορφή τοῦ Γιώργου της : Φίλος, προστάτης, σύζυγος, μὰ ὄχι ἐραστής.. ὄχι..

Ἐδειασαν ἄρκετὰ ποτήρια κουβεντιάζοντας γιὰ ἓνα σωρὸ πράματα. Ἐκείνος πάντα κεφαῖτος, θάταν χαριτολόγος, τῆς ἔβρισκε διαρκῶς θέματα γιὰ κουβέντες. Μίλησαν γιὰ ταξίδια, γιορτὲς περιπάτους, ἀκόμη καὶ γιὰ τὴν ποίηση καὶ τὸν ἔρωτα.

— Εἶνε ἀκαταμάχητος, εἶπεν ἡ Θάλεια, κι' ἄς τὸν λένε μερικοὶ παροδικὴν ἀνοησία.

— Ἄν εἶνε ἀνοησία ἢ ὄχι δὲν ξέρω καλά—καλά, εἶπεν ὁ Νίκος, παροδικὸς ὅμως εἶνε. Ἀγάπησα κι' ἐγὼ κάποτε καὶ νόμιζα πὺς ποτὲ δὲ θὰ ξεχνοῦσα τὴν ἀγαπημέ-

νη μου. Ένα σωρό άνόητα πεζοτράγουδα είχα γράψει για κείνην. Μά δέ βαριέστε... Άργότερα, όταν έπαψε ή καρδιά μου νά χτυπά για κείνην, τ'άσκισα όλα και τ'ά πέταξα. Τό σωστό είνε κανείς, είτε νέος είνε είτε νέα, νά γλεντάει τ'ά νειάτα του.

Η Θάλεια τόν άκουγε με κάποια άπογοήτευση. "Όστε αυτές ήσαν οι άντιλήψεις του για τόν έρωτα! Κι' όμως, αυτή τόν έρωτα πιό διαφορετικά τόν καταλάβαινε. «Τσαχπίνης και μπερμπάντης» σκέφτηκε. Τήν ίδια στιγμή όμως κάποια άλλη φωνή ψιθύρισε στην καρδιά της: «Μήπως αυτή ή όμορφη τσαχπινιά του δέν είνε πού σε τραβά κοντά του;» Δέν μπόρεσε νά τό άρνηθει. «Άχ! ναι... Θεέ μου τί έκανα!..» είπε μόνη της. Κοίταξε γύρω της με άμηχανία. Η ώρα ήταν αρκετά περασμένη. Τό φεγγάρι δέν είχε βγει άκόμη. Λίγα άστρα στον ουρανό κι' εκείνα πολύ μακρυνά. Η λιγοστή πελατεία είχε λιγοστέψει άκόμη περισσότερο. Τ'ά τραπέζια όλα σχεδόν άδεια. Έξαφνα τόν είδε νά φέρνει τό κάθισμά του κοντά της και τόν άκουσε νά τήν ρωτάει:

— Έσεΐς αγαπήσατε ποτέ σας;

Έκείνη δέν ήξερε τί ν' άπαντήσει.

— Πώς;... τί είπατε; είπε με σβυσμένη φωνή.

Πέρασε τό χέρι του στη μέση της.

— Είσαι—τής είπε τώρα στον ένικό—τόσον όμορφη, τόσο γλυκεία, πού κι' άν δέν αγαπήσεις, έσύ, θ'ά σ' αγαπήσαν άλλοι έσένα. Η όμορφιά σου τό μαρτυρεί.

Έκείνη έγινε κατακόκκινη.

— Αφίστε με... αφίστε με, θ'ά μάς διοΐν.

Προσπάθησε νά γλυτώσει μά βρέθηκε πιό πολύ σφιγμένη σχεδόν στην άγκαλιά του. Ένοιωσε τή θερμή του αναπνοή νά χαϊδεύει τό πρόσωπό της, μια γλυκεία άνατρι-

χίλα, τήν έπιθυμία νά ξυπνά μέσα της, και τ'ά δυό του χείλη νά κολνοΐν στα δικά της. Τι λαΐρα! Ποτέ άλλη φορά δέν είχε νοιώσει τό φιλι τόσο γλυκό, τόσο θερμό. Για νά γλυτώσει άπ' τ' άγκαλιάσματά του, περισσότερο άγωνίστηκε κατά τής δικής της έπιθυμίας πού είχε ξυπνήσει μέσα της. Τινάχτηκε μονομιΐ; άπ' τήν άγκαλιά του και στάθηκε όρθή μπροστά του. Τ'ά στήθια της άνεβοκατέβαιναν.

— Νά φύγουμε... νά φύγουμε... του είπε.

Έκείνος φούσκωνε και ξεφούσκωνε στενοχωρημένος.

— Γιατί δέ θέλεις έδω νά μείνουμε, τί φοβάσαι; Κανείς δέ μάς βλέπει, κανείς.

— Δέ θέλω... ούτε έδω, ούτε άλλοΐ... έτσι με τήν πρώτη γνωριμία!.. Και μόνη της: «Θεέ μου, με ποιόν έμπλεξα! Αυτός ό δαίμονας είν' όλος φωτιά, όλος λαΐρα! Θ'ά με διαφθείρει... θ'ά με καταστρέψει. Είμαι άνίκανη νά άντισταθώ. Άχ! Γιώργο.. Γιώργο...»

Ο Νίκος φώναξε τό σερβιτόρο, πλήρωσε και βγήκαν έξω. Τ'ά γόνατα τής Θάλειας έτρεμαν. Θυμήθηκε τήν ώρα. Πλησίασε τ' ώρολόγι της στο φανάρι του αυτοκινήτου και κοίταξε στο φως του.

— Θεέ μου, άργήσαμε δέκα ή ώρα, είπε.

Τήν καθησύχασε και τήν βεβαίωσε ότι σε είκοσι λεπτά θ'ά ήταν σπίτι της. Έκείνη άνέβηκε με κάποιο δισταγμό και κάθησε πλάγι του. Ξεκίνησαν. Τήν είχε κυριέψει ένας φόβος, πού παραμέρισε τήν έπιθυμία και τήν έκαμε νά σκεφθει. Πώς είχε μπλεξει μ' αυτόν τόν έλκυστικόν δαίμονα. Πώς είχε δεχτεί νά πάει μαζί του και νά ριχτεί σχεδόν στην άγκαλιά του άνθρώπου αυτού, πού ούτε τήν κατοικία του δέν ήξερεν άκόμη; "Α! πόσον έλκυστικός και πόσον επικίνδυνος πού ήταν!..

Ξαφνικά, ένοιωσε πάλι τό χέρι του στη μέση της. Και

τόρα... ἡ γλυκεῖα ἀνατριχίλα καὶ ἡ ἐπιθυμία παραμέρισαν τὸ φόβο. Ἐνοιωσε τὸν ἑαυτό της ἀνίκανη ν' ἀντισταθεῖ. Ἐκεῖνος τὴν τράβηξε πιὸ πολὺ κοντά του. Τὸ αὐτοκίνητο σταμάτησε στὴ μέση τοῦ δρόμου. Ἄφισε τὸ βολάν καὶ τὴν ἀγκάλιασε μὲ τὰ δύο του χέρια.

— Τί ὄμορφη πού εἶσαι !.. ἄφισέ με νὰ σὲ φιλήσω... Τὰ χεῖλη σου... τὸ λαιμό σου.. Τὴ φιλοῦσε παράφορα, Στὰ χεῖλη, στὸ λαιμό, ἐδῶ, ἐκεῖ. Ἐφερε τὸ χέρι του στὸ στήθος της, κι' ἠθέλησε ν' ἀνοίξει τὴ μεταξωτὴ τριανταφυλλένια μπλούζα της.

Μέσ' στὴν ἀγκαλιά του καὶ στὴ μέθη τοῦ φιλοῦ, κεῖ πού τὴν εἶχε κυριέψει ἡ ἀσυλλόγιστη ἐπιθυμία, ἔνοιωσε γιὰ μιὰ στιγμή τὸν κίνδυνο πού τὴν ἀπειλοῦσε. Κατάβαλε μιὰ ὕστατη προσπάθεια νὰ δαμάσει τὰ ἄγρια τοῦ πόθου κατσίγια.

— Ἄφισέ με... λυπήσου με... ἄλλη φορὰ.

— Ὅχι ἄλλη φορὰ.. τώρα.. γίνε δική μου.. γίνε δική μου..

«Γίνε δική μου!...» ἄ, τί συχαμερὸς πού τῆς φάνηκε μέσα σὲ μιὰ στιγμή !.. Τί ἔλεινός !.. Τί πρόστυχος !.. Μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις της ἔσπρωξε ἀπὸ πάνω της αὐτὸν πού μέσα σὲ λίγο διάστημα εἶχε κατακτήσει τὴν καρδιά της.

— Θὰ φωνάξω... θὰ ζητήσω βοήθεια... ἄφισέ με... ἔλεινέ, πρόστυχε...

Ἐκεῖνος τὰ εἶχε χάσει. Τί τῆς εἶχε συμβεῖ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβει.

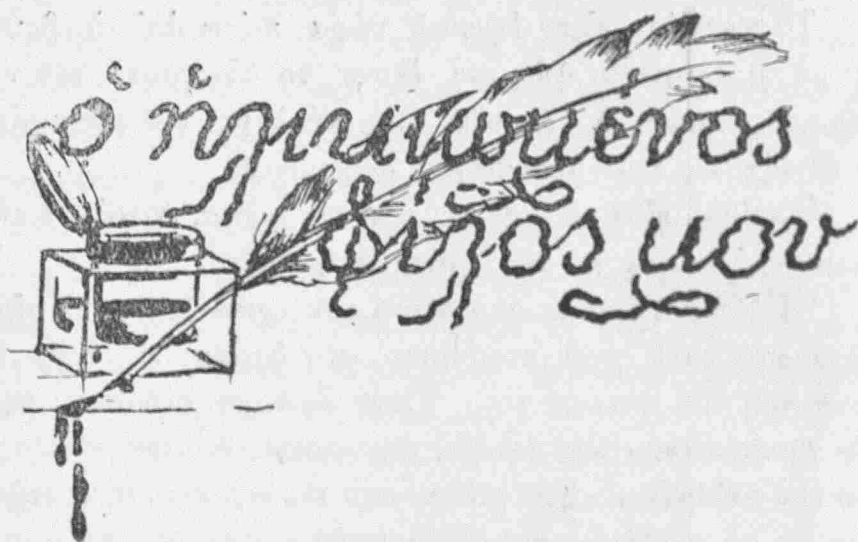
Ἡ Θάλεια μὲ τρεμάμενα χέρια διόρθωσε τὴ φορεσιά της. «Γίνε δική μου... γίνε δική μου...» τῆς εἶχε πεῖ. Ὅστε αὐτὸ ἦταν ὁ σκοπὸς του! Τόσα ἀγκαλιάσματα, τόσα φιλιὰ, κι' ἓνα «σ' ἀγαπῶ» δὲν τῆς εἶχε πεῖ. Ἐκεῖνο τὸ «σ' ἀγαπῶ», πού μὲ τόση εἰλικρίνεια, μὲ τόση λατρεία, τῆς τὸ εἶχε πεῖ ὁ Γιώργος της. «Εἶμαι ἀνάξιά του» σκέφτηκε, καὶ τὰ μάτια βούρκωσαν.

Τὸ φεγγάρι εἶχεν ὑψωθεῖ τώρα πάνω ἀπ' τὸ βουνὸ καὶ μὲ τὸ ἀσημένιο φῶς του ἔλυνε τὰ αἰνίγματα τοῦ νυκτερινοῦ σκοταδιοῦ, ξέσκιζε τοὺς πέπλους τοῦ μυστηρίου κι' ἔβγαζε τὶς πραγματικότητες στὴ μέση.

Ἐκεῖνος εἶδε τὰ βουρκομένα της μάτια, κατάλαβε τὴν αἰτία κι' ἠθέλησε νὰ τῆς ζητήσῃ συγγνώμη.

Ἡ Θάλεια ἔφυγε ἀπὸ κοντά του τρικλίζοντας. Μπῆκε στὸ πρῶτο ταξὶ πού συνάντησε στὸ δρόμο κι' ἔδωσε τὴ διεύθυνση τοῦ σπιτιοῦ της. Ὅταν ἔφθασε στὸ σπίτι της, εἶδε τὸ παράθυρο τῆς μητέρας της φωτισμένο καὶ κατάλαβε πού τὴν περίμενε. «Στὰ χάλια πού εἶμαι, σκέφτηκε, καλύτερα νὰ μὴ μὲ διεῖ». Κι' ἀπέφυγε νὰ συναντηθεῖ μαζί της. Ὅταν ἀνέβηκε στὴν κάμαρή της, ἀναλογίστηκε τὸν κίνδυνο πού εἶχε διατρέξει, σκέπασε τὸ πρόσωπό της μὲ τὰ χέρια της κι' ἀναλύθηκε σὲ λυγμούς. Ἦταν μιὰ περιπέτεια μὰ ὄχι συνηθισμένη. Ἦταν, μιὰ ἔνοχη περιπέτεια.

Ἦταν ἡ ἐποχή, πὺν εἶχα ἀποφασίσει ν' ἀφήσω τὴ μουσικὴ γιὰ ν' ἀσχοληθῶ ἀποκλειστικὰ μὲ τὴ φιλολογία. Τότε σύχναζα στὸ καφενεῖο «Ὁ Παρνασσός», ὅπου μαζευόντουσαν ποιητές, πεζογράφοι, θεατρικοὶ συγγραφεῖς καὶ κάθε λογῆς καλλιτέχνες. Αὐτὸ στάθηκεν ἡ ἀφορμὴ πὺν τότε ἐγνώρισα. Ἐβδομητητάρης πάνω—κάτω. Ψηλός, ἀδύνατος, πρόσωπο ρυτιδωμένο, μάτια πὺν σὲ κοίταζαν πίσω ἀπ' τὰ γυαλιὰ πὺν φοροῦσε, μὲ καλωσύνη, μουστάκια πὺν φρόντιζε νὰ τὰ διατηρεῖ στριμμένα κι' ὑψωμένα, καὶ κρανίον ὀλόγυμνο στὸ ἐπάνω μέρος. Τέτοιος ἦταν ὁ ἡλικιωμένος φίλος μου. Ἡ παρέα του ὅμως μὲ γούσταρε πολὺ, ὅπως φαίνεται γούσταρε καὶ κεινοῦ ἡ δική μου, γιατί δὲν ἔκαμνε παρέα μὲ κανέναν ἄλλον, ἐκτὸς ἀπὸ μένα. Κι' ὅταν ἔμπαινε στὸ καφενεῖο,—ἐρχόταν πάντοτε πιὸ ὕστερ' ἀπὸ μένα,—κατέβαζε τὰ γυαλιὰ του πιὸ κάτω, στὴν ἄκρη τῆς μύτης του, γιὰ νὰ κοιτάζει ὕστερα πάνω ἀπ' τὰ γυαλιὰ του, πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο πὺν συνήθιζα νὰ κάθουμαι τὶς περισσότερες φορές.

«Ὁ Κύριος Ζουρλῆς» ἔλεγαν μερικοὶ, σηκώνοντας γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ κεφάλια τους ἀπ' τὸ τάβλι, καὶ κάνοντας εἰρωνικὲς ματιὲς μεταξύ τους. Αὐτὸς ὅμως ἀδιαφοροῦσε τελείως γιὰ κεινούς. Στεκόταν στὴν πόρτα μὲ τὸ ψηλὸ του ἀνάστημα τεντωμένο καὶ τυλιγμένο στὸ παλιὸ του πανωφόρι, πὺν καὶ τὸν Ἰούνιον ἀκόμη φοροῦσε, γυρεύοντάς με. Κι' ὅταν μ' ἔβλεπε, ἕνα ἑλαφρὸ χαμόγελο φαινόταν στὰ χεῖλη του. Κατόπι, ἐρχόταν καντὰ μου περνώντας ἀνάμεσα ἀπ' τὰ τραπέζια τῶν ἄλλων μὲ δειλία κοριτσιοῦ, ὄχι βέβαια μεταπολεμικῆς ἐποχῆς. Ἐβγαζε τὸ πανωφόρι του, τὸ τοποθετοῦσε μὲ προσοχὴ στὸ κρεμαστάρι καὶ καθόταν ἀντίκρυ μου.

Οἱ κουβέντες μας εἶχαν πάντοτε τὰ ἴδια θέματα. Τοῦ μιλοῦσα γιὰ τὶς δουλιές μου, καὶ τὸν ἄκουγα κατόπι νὰ μου μιλάει γιὰ τὶς δικές του. Μοῦλεγε γιὰ τὸ δίπλωμα πὺν εἶχε τοῦ καθηγητῆ τῶν γαλλικῶν, γιὰ τὶς ἀναφορὲς πὺν εἶχε δώσει γιὰ τὸ διορισμὸ του στὸν ὑπουργὸ τῆς παιδείας κτλ. δίνοντάς μου κατόπι ἱκανοποιητικὲς διαβεβαιώσεις γιὰ τὸν ταχὺ διορισμὸ του.

Ὑστερα ἐρχόταν ἡ σειρά γιὰ τὴ φιλολογία. Μεγάλον ἦταν τὸ ἐνδιαφέρον του γι' αὐτήν, κι' ἐξαιρετικὴν ἐξαψη ἔδειχνε, ὅταν μιλούσαμε ἢ συζητούσαμε γιὰ τοὺς κυριωτέρους ἐκπροσώπους τῆς.

Ἐξαφνα, ὁ Ζολᾶ κι' ὁ Οὐάιλντ ἦσαν γι' αὐτὸν πολὺ ἀνήθικοι. Πρὸ πάντων γιὰ νὴ φυλάκιση τοῦ Οὐάιλντ δὲν ἄφινε νὰ περάσει εὐκαιρία χωρὶς νὰ πεῖ καὶ κάτι. Ὅμως μεγάλην ἀδυναμία εἶχε γιὰ τοὺς Σατωμπριὰν καὶ Οὐγκώ. Τοὺς δικούς μας ἀπ' τὸν Σολωμὸ κι' ἐδῶ, τοὺς θεωροῦσε ὄλους ἀνάξιους λόγου καὶ δὲν κατεδεχόταν νὰ μιλήσει γιὰ δαύτους. Μοῦ μιλοῦσεν ὅμως γιὰ τὸν ἑαυτὸ του, ἀναφέροντας μὲ ἐνθουσιασμὸ γιὰ δυὸ μυθιστορήματά του, ἕνα τε-

λειωμένο ανέκδοτο όμως, κι' ένα μισό που έλπιζε σύντομα να το τελειώσει. Του ζήτησα να μου τὰ διαβάσει. Αυτό θάταν μοναδική ευκαιρία να πάω σπίτι του και να τότε γνωρίσω από πιο κοντά. Κι' αυτός έδειξε μεγάλην ευχαρίστηση για τὸ ενδιαφέρον που έδειξα, να γνωρίσω τὰ έργα του. Μ' έδωσε τὴ διεύθυνσή του. Τὴν ἄλλη μέρα, καθὼς εἶχαμε συμφωνήσει, ἀντὶ να τὸν περιμένω στὸ καφενεῖο, πῆγα σπίτι του. Κρατοῦσε μιὰ κάμαρη στὸ ἰσόγειο τῆς πολυκατοικίας, ἀκριβῶς ἀντίκρου στὴν ἐξώπορτα. Αὐτὸ τὸ κατάλαβα ἀμέσως ὅταν εἶδα τὴν πινακίδα ποῦταν βαλμένη στὴν πόρτα τῆς κάμαρης :

Γ. ΖΟΥΡΛΗΣ

καθηγητῆς τῶν Γαλλικῶν

καὶ συγγραφεύς.

— Εἶνε μέσα, μὲ εἶπεν ἡ πορτιέρισσα, ὅταν τὴ ρώτησα.

Χτύπησα τὴν πόρτα ἑλαφρά. Μ' ἄνοιξε. Σὰ βρέθηκα μέσα, στὴν ἀρχὴ δὲν ἤξερα ποῦ να καθήσω. Σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ βάρθους ἔνα χαμηλὸ κρεβάτι μὲ σεντόνια καὶ παπλώματα ἄνω-κάτω. Ἡ μιὰ ἄκρη ἑνὸς παπλώματος σερόταν κατὰ γῆς, λὲς κι' ἤθελε να σκουπήσει τὸ βρώμικο πάτωμα. Ἐνα παλιὸ τραπέζι, μιὰ καρέγλα καὶ μιὰ κάσα μὲ βιβλία ἦσαν τὰ μόνα ἐπιπλα τῆς κάμαρῆς του. Στάθηκα γιὰ λίγο ἀναποφάσιτος. Κ' ὕστερα, πῆγα να καθήσω πάνω στὴν κάσα μὲ τὰ βιβλία. Ὅμως, ὁ ἠλικιωμένος φίλος μου μὲ τὴ συνηθισμένη του φιλοφροσύνη μ' ἔβαλε να καθήσω στὴν καρέγλα καὶ κάθησεν ὁ ἴδιος πάνω στὴν κάσα μὲ τὰ βιβλία. Ὑστερα ἀπ' τὶς συνηθισμένες μας κουβέντες, ἄρχισε να μου διαβάζει μερικὰ κομμάτια ἀπ' τὸ μυθιστόρημα ποῦ

«Ὁ κύριος Ζουρλῆς» ἔλεγαν μερικοί, σηκώνοντας γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ κεφάλια τους ἀπ' τὸ τάβλι.

ήταν τελειωμένο. Μια παράξενη ιστορία με απίθανη πλοκή και πιο απίθανη λύση.

Κύρια πρόσωπα του έργου, μια ξανθιά είκοσάχρονη κ' ένας γέρος εξηνταπεντάρης. Η ξανθιά νέα γνωρίζεται με τον εξηνταπεντάρη γέρο και συνδέεται μαζί του με φίλια, πού... μεταβάλλεται ύστερα σ' έρωτα και καταλήγει σέ γάμο, μ' όλο πού έχουν αντιρρήσεις οί γονεΐς της.

Θά τούλεγα πώς ή ιστορία αυτή ήταν απίθανη κι' ότι δέν έπρεπε ν' αφίσει τó κορίτσι νά παντρευτεί τόν εξηνταπεντάρη. Μά, άλλαξα ιδέα, σάν είδα τή βεβαιότητα πού είχε για τήν αξία του έργου του, ζωγραφισμένη στό ρυτιδωμένο πρόσωπό του. «Κάποιαν έχτρα θάχει σκέφτηκα για τίς ξανθιές και τίς έκδικείται μ' αυτό τόν τρόπο». Κι' έμεινα αδιάφορος, ακούγοντας ώς τó τέλος μ' απάθεια τήν παράξενη κι' απίθανη ιστορία του.

Τά πήγαινε-έλα μου στήν κάμαρη του γέρου είχαν γίνει πιο συχνά. Κάπου-κάπου μου διάβαζε τώρα κομμάτια κι' απ' τó δεύτερο μυθιστόρημά του, πού δέν τó είχεν ακόμη τελειώσει.

Κι' αυτουνοϋ ή υπόθεση δέν ήταν κατώτερη σέ παραξενιά κι' απίθανότητα απ' τήν υπόθεση του πρώτου. Ίσως μάλιστα κι' ένα βαθμό ανώτερη. Σ' αυτό ή ήρωίδα ήταν μιá δεκαοχτάχρονη κι' όμορφη μελαχροινή, αρραβωνιασμένη μ' ένα νέο τής ηλικίας της. Τίποτα δέν τούς εμπόδιζε νά παντρευτοϋν. Μάλιστα ó γάμος θά γενόταν σέ δυό-τρεις μέρες, όταν εξαφνα ή νέα γνωρίζει έναν έβδομηντάρη ποιητή. Τόν βλέπει σ' ένα γκάρντεν-πάρτυ ν' απαγγέλλει στίχους κάτω απ' τó φώς τής σελήνης. Τόν έρωτεύεται τρελλά, κι' εΐνε έτοιμη νά ριχτεί στήν άγκαλιά του....

Άρχισα ν' ανησυχώ για τήν τύχη τής ήρωίδας του φίλου μου συγγραφέα. Με τή μανία πού είχε, νά παντρεύει

νεαρές κοπέλες με γέρους κυρίους, ó ηλικιωμένος φίλος μου θά πάντρευε σέ λίγο τήν ήρωίδα κι' αυτού του έργου του με τόν γέρον ήρωά του. Αποφάσισα νά στείλω στό διάβολο τήν αδιαφορία και νά επέμβω. Λοιπόν, του παρατήρησα με όλον τόν προσήκοντα σεβασμό, ότι ανζόκοπευε νά παντρεύσει κι' αυτούς τούς ήρωάς του, δέ θάκανε καλά, κι' ότι έπρεπε νάβρει κάποιαν άλλη λύση για τήν πλοκή του έργου του.

Δέν πρόφθασα όμως νά τελειώσω καλά-καλά τó λόγο μου. Ο ηλικιωμένος φίλος μου μ' αποστόμωσε μ' ένα αυστηρό βλέμμα, δηλώνοντάς μου κατόπι, πώς δέν είχε διάθεση ν' ακούει από μέρους μου κριτική, για τά έργα πού έγραφε.

Μά κι' εγώ μετανόησα γι' αυτό πού είχα κάμει. Σά νά μη τόν ήξερα, άφισα τó διάβολο νά μου τραβήξει τή γλώσσα και νά του κάμω κριτική. Τί μ' ένοιαζε έμένα !...

Ποτέ άλλη φορά ó ηλικιωμένος φίλος δέ με φώναξε στήν κάμαρή του για νά μου διαβάσει έργα του. Και περνοϋσα τόσον ευχάριστα τόν καιρό μου, τόσον ευχάριστα, ακούγοντας τίς παραξενες κι' απίθανες ιστορίες του.

Η φίλια μας όμως δέ χάλασε. Έξακολουθοϋσε νάρχεται πάλι στό καφενεΐο, νά κάθεται αντίκρυ μου και νά μου μιλά για τή φιλολογία και τούς κυριωτέρους εκπροσώπους της. Αυτό βάστηξε αρκετόν καιρό ακόμη. Μια μέρα όμως άδικα τόν περίμενα στή συνηθισμένη μου θέση διαβάζοντας και ξαναδιαβάζοντας τήν έφημερίδα μου. Ο φίλος μου δέ φάνηκε οϋτε κείνη τήν ήμέρα, οϋτε τήν άλλη, οϋτε τήν πιο άλλη. Τήν τέταρτη μέρα, όλος ανησυχία,

κι' ἀφοῦ τὸν περίμενα λίγην ὥρα ἀκόμη στὸ καφενεῖο, ξεκίνησα γιὰ τὸ σπίτι του.

Μιὰ δυσάρεστη ἐκπληξη μὲ περίμενε ἐκεῖ πέρα. Καθὼς ἦταν στὸ ἰσόγειο ἢ κάμαρή του, ἔμεινα μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα μόλις μπῆκα μέσα ἀπ' τὴν ἐξώπορτα. Ἐνα μεγάλο μέρος τοῦ τοίχου τῆς κάμαρῆς του ἦταν γκρεμισμένο. Ἡ κάσα μὲ τὰ βιβλία πού τὴν εἶχε πρὸς τὸ μέρος τοῦ τοίχου ἐκεινοῦ ἦταν θαμμένη κάτω ἀπ' τὶς ξυλωμένες πέτρες καὶ τοὺς πεσμένους σουβάδες.

Φάνηκε ἡ πορτιέρισσα. Μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα κάτω ἀπ' τὴν ποδιά της μὲ κοίταζε μὴ τολμώντας νὰ διακόψει τὴ σιωπὴ μου. Τῆς ρώτησα τὴν αἰτία τοῦ γκρεμίσματος τοῦ τοίχου, κι' ἂν ἤξερε πὺ ἦταν ὁ φίλος μου. Μοῦ εἶπεν ὅτι ὁ φίλος μου χρωστοῦσε ἕξη μηνιάτικα, κι' ὅτι ὁ σπιτονοικοκύρης εἶχε γκρεμίσει τὸν τοῖχο, γιὰ νὰ τὸν ἀναγκάσει νὰ φύγει. Ὅσο γιὰ τὸ φίλο μου, ἀπ' τὴν ἡμέρα πὺ εἶχε γκρεμίσει ὁ νοικοκύρης τὸν τοῖχο τῆς κάμαρῆς του, δηλαδὴ ἀπὸ τρεῖς μέρες, ἦταν χαμένος.

Ἡ τελευταία αὐτὴ πληροφορία τῆς πορτιέρισσας γέμιζε θλίψη τὴν καρδιά μου. Ὅλες οἱ προσπάθειες πὺ κατέβαλλα γιὰ νὰ βρῶ τὸν ἡλικιωμένο φίλο μου πὺ τόσο μὲ γούσταρεν ἢ παρέα του, στάθηκαν ἄκαρπες. Πολλὲς μέρες, ὡς πὺ νὰ περάσει ἀρκετὸς καιρὸς, κεῖ πὺ καθόμουν στὴ συνηθισμένη μου θέση στὸ καφενεῖο ἄφωνα τὸ βλέμμα μου νὰ πέσει ἐκεῖ στὴν πόρτα ἀπ' ὅπου ἔμπαινε τακτικὰ γιὰ νάρθει σ' ἐμένα. Ἐλπίζα τὸν ἐρχομὸ του καὶ τότε περίμενα. Μὰ ἐκεῖνος δὲ φάνηκε ποτὲ πιά.

Καὶ τώρα, μ' ὅλο πὺ πέρασεν ἀπὸ τότε τόσο; καὶ

τόσος καιρὸς, δὲν μπορῶ νὰ παραμερίσω κάποια μελαγχολία πὺ πλακώνει τὴν ψυχὴ μου, σὰν τὸν θυμᾶμαι.

Φανάρι

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ

ΣΚΙΤΣΑ
ἄσκη ΚΟΒΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος ΑΝΤΩΝΗ ΓΙΑΛΟΥΡΗ	Σελ. 7
Ἡ δασκάλα μου, ὁ γιατρός κι' ἐγώ.	» 11
Τὰ χοντρά βιβλία μὲ τὰ ψιλὰ γράμματα.	» 15
Σαρανταπέντε Γιάννηδες.	» 21
Γυναικὸς ἀπομνημονεύματα.	» 27
Μιὰ ἔνοχη περιπέτεια.	» 33
Ὁ ἡλικιωμένος φίλος μου.	» 46

Il libro è di proprietà di
BIBLIOTECA
MUSEO
CIVICO
DI
STORIA
E
ARTI
E
ARCHITETTURA
DI
MILANO
CIVICO
MUSEO
DI
STORIA
E
ARTI
E
ARCHITETTURA
DI
MILANO

SISMANOGLIO
MEGARO

SISMANOGLIO
MEGARO

Fiyatı: 500
k. r. s